

EL MIRALL

Núm. 150

3,01 EUR

Dossier

*El món de la
moda a les
Balears*

Entrevista

*Sebastià Frau:
«El missatge a
l'Administració
és "rectificau"»*

Notes Literàries

*Perucho, jo,
Palma, el tombet...*

amplia els teus HORITZONS

convocatòria 04|05

BEQUES "SA NOSTRA"

De l'1 d'abril fins el 21 de maig

PROGRAMA D'AJUTS PER A L'AMPLIACIÓ
D'ESTUDIS A L'ESTRANGER

www.sanostra.es

Universitat de les
Illes Balears

B A L E A R S

jove

"SA NOSTRA" al teu ritme

"SA
NOS
TRA"

CAIXA DE BALEARS

EL MIRALL

Universitat de les
Illes Balears
Servei de Biblioteca i
Documentació
Edifici Guillem Cifre
de Colònia

EDITORIAL

EXIGIM UN CANVI DE SENTIT!

4

DOSSIER

EL MÓN DE LA MODA A LES ILLES BALEARNS

5

ENTREVISTA

CARLES CANALS. SEBASTIÀ FRAU: «EL MISSATGE A L'ADMINISTRACIÓ ÉS,
SINTÈTICAMENT "RECTIFIQUEU I ACOMPLIU LES LLEIS"»

18

NOTES LITERÀRIES

LLORENÇ VICH. PERUCHO, JO, PALMA, EL TOMBET...

28

REPORTATGE

TOMEU MARTÍ. LA DIADA EXIGIRÀ UN CANVI DE SENTIT EN LA
POLÍTICA LINGÜÍSTICA DEL GOVERN

31

LLIBRES

RELATS PER PENSAR, SOMNIAR I, SOBRETOT, FRUIR.

MARUJA TORRES: L'ENERGIA D'UNA PERIODISTA Q'S'HA FET ESCRIPTORA

32

LA BOTIGA

LA PERLA, VENDA I EXPOSICIÓ DE JOIES ANTIGUES

LA CARBONERIA DE SANT MAGÍ

34

REVISTA CULTURAL
Març - abril de 2004 · Núm. 150

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publica:
Associació EL MIRALL
C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
07001 Palma

President:
Jaume Lladó

Producció, administració i
publicitat:

C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:
C/ de la Montcada, 20
(Palau Dalmases)
08003 Barcelona

Delegació a València:
C/ de Moratín, 15
46001 València

Web i adreça de l'OCB
a Internet
<http://www.ocbweb.org>
Correu electrònic:
ocb@ocbweb.org

Col·laboradors
Gaspar Valero
Antoni Oliver
Biel Mesquida
Pere Rosselló Bover
Matias Vallés
Pep Minuesa

Publicitat: Santi Adrover

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió dels autors.

Coberta:
Fabio Fernández Córcoles

Fotos:
Andreu March

Disseny:
Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició:
Ecogràfic

Impressió:
Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel.: 971 47 57 54

Dipòsit Legal: PM 10-1987

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARNS

5106613326

Exigim un canvi de sentit!

Editorial

El proper dissabte dia 29 serà la X Diada per la Llengua i l'Autogovern. Han passat moltes coses des que l'any 1994 l'Obra Cultural Balear va encapçalar un bon grapat d'associacions cíviqes que convocaren la primera diada. En aquell moment el famós Decret Rotger amenaçava de provocar una returada en l'eixamplament de l'ensenyament en català. Les mobilitzacions varen fer que el Govern del president Cañellas fes anques enrere i retiràs la norma. Una norma que poc després va ser canviada pel Decret de Mínims, encara vigent actualment, que garanteix un mínim del cinquanta per cent de les hores lectives en català a tots els cursos de tots els nivells educatius no universitaris.

Ara, deu anys després, uns altres núvols enfosqueixen el món de l'educació. El conseller Fiol ha amenaçat amb tota una sèrie de mesures que, en cas de concretar-se, posarien seriosos entrebancs a l'augment de l'ensenyament en català i, per tant, limitarien l'exercici del dret d'aprendre la nostra llengua als illencs i als externs.

Però no és l'educació l'únic camp on planeja el perill de la reculada. Per primer cop des que vàrem recuperar les nostres institucions pròpies, un govern s'ha atrevit a contravenir la legalitat vigent, que estableix amb tota claredat que cal vetlar per la normalització progressiva de la llengua pròpia de les Illes Balears. I això tocava impedir que es pugui fer anques enrere en les fites ja assolides. Però s'ha rebaixat el nivell de català que s'exigeix als aspirants a funcionaris. El Govern actual diu que no renega de l'Estatut ni de la Llei de normalització lingüística, sinó que els accepta i els defensa. Però la realitat és que en fa una lectura partidista, esbiaixada i parcial, que li permet llegir uns articles i ignorar-ne uns altres, segons la pròpia conveniència política.

Cal una televisió autonòmica. El fet d'exigir-la és un clam des de fa anys. Una televisió balear que sigui una eina d'integració per als nousvinguts i que ajudi a difondre la nostra llengua i personalitat pròpies. Una televisió que oferesqui una programació de qualitat, que sigui un autèntic servei públic per als ciutadans d'aquestes illes. Una televisió que sigui de tots, imparcial i objectiva. Malauradament, l'anunci de la creació de la televisió balear, que hauria d'haver estat motiu d'alegria i d'esperança, ha quedat enterbolida per les contínues manifestacions d'alguns membres del Govern que ara deien que seria bilingüe, suara que emetrien les pel·lícules en castellà subtítulades en català, i per la mateixa forma de creació de l'ens de radiotelevisió, amb nocturnitat i traïdoria, pràcticament sense debat parlamentari ni social.

I mentre esperam a veure si la televisió balear serà o no serà en la nostra llengua, el mateix govern tanca l'única ràdio que emetia en català per a tot l'arxipèlag: Som Ràdio, una emissora que, a més de fer servir el nostre idioma com a eina vehicular, complia una tasca de promoció de la música feta a les Illes Balears que mai ningú no havia fet abans i que ara ha quedat òrfena.

Tot això es fa en nom d'un pretès bilingüisme que no és igualitari, sinó asimètric. El govern pretén guanyar quotes per al castellà en aquells àmbits en què el català ha guanyat terreny les darreres dècades, però no mou un dit per promoure el bilingüisme en tants i tants d'àmbits en què el català és clarament minoritari. És una forma d'entendre el bilingüisme que molts de nosaltres anomenam diglòssia.

Cal exigir a aquest Govern un canvi de sentit en la seva política lingüística. Han de rectificar. Han de deixar de rebaixar els drets dels catalanoparlants i de perjudicar el fet que se n'estengui el coneixement entre els nous balears. Però això només serà possible si ho demanam tots plegats. Si tots acudim a la plaça Major dia vint-i-nou podrem provocar aquest canvi de sentit, de la mateixa manera que fa deu anys guanyàrem la batalla del Decret Rotger.

El món de la moda a les Illes Balears

El món de la moda abasta molts vessants, no tan sols el de la indumentària. El disseny de sabates, de joies i, fins i tot, la perruqueria s'inclouen per dret propi dins un món, el de la imatge, que cada vegada es fa més lax. A través del testimoni de diferents creadors, els quals reflexionen sobre una sèrie de conceptes que els hem proposat, intentam esbrinar quin és l'estat de la moda a les Illes Balears.

Dossier

Tolo Crespi, dissenyador de roba

EL MIRALL

La moda balear

Sí, hi ha una moda feta a les Balears amb connotacions pròpies de cada illa, però seguint els patrons dictats en l'àmbit internacional. Per ventura, la que ja s'ha convertit en un clàssic és la moda ad-lib, la qual és com la imatge de marca d'Eivissa. Aquest estil, emperò, no es pot extrapolar a les altres illes. Cada una té una sèrie de dissenyadors que s'inspiren en el món de la Mediterrània, i aquesta pot ser que sigui l'única característica comuna entre nosaltres. Més enllà d'aquest punt de connexió, crec que tots feim moda internacional, això sí, amb les senyes d'identitat pròpies de cada un dels dissenyadors. Per tant, es pot parlar de moda feta a les Balears per dissenyadors illencs, però no de moda balear.

La inspiració de Tolo Crespi

La meua inspiració ve de moltes fonts i molt variades, com pot ser l'art, el cinema, la nit, els moviments socials del moment... També m'agrada col·laborar amb altres creadors, com ara pintors. Ara preparo una col·lecció basada en imatges de Pep Guerrero.

Les dificultats de ser dissenyador de roba a les Balears

El principal problema del dissenyador és l'aïllament. Per als dissenyadors és una necessitat sortir fora per investigar, observar els mercats, trobar nous clients i localitzar els futurs competidors. Pel que fa al dia a dia, ens trobam amb la problemàtica de la mà d'obra, cada cop més difícil de trobar i més cara. Moltes vegades és molt complicat tenir les peces enllestides d'hora i poder servir-les quan els comerços les demanden. Dissenyem a l'illa, però hem de fabricar les nostres peces a la Península. Avui dia, les Balears només poden competir a Europa en qualitat i disseny.

A les Balears no hi ha mercat per al tipus de roba que feim els dissenyadors. Pots tenir clients més o manco fixos que vulguin un model determinat, perquè saben que serà exclusiu i que ningú més no el portarà. Això no obstant, devora les peces més extravagants també exhibim roba més de cada dia i més assequible a la butxaca del consumidor. És evident que no tenim el volum de clientela que té Zara o Mango, per posar dos exemples prou coneguts, però tampoc

EL MIRALL
amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

no és la nostra pretensió. Nosaltres no podem competir amb ells, ja que tenen fins i tot dissenyadors tèxtils i fàbriques que produeixen roba especialment per a ells. Això vol dir que consumeixen tants i tants metres de roba que algunes empreses en fabriquen expressament per a aquestes grans marques. Jo no estic en contra d'això, el que passa és que entenc que cada un ha de mostrar la seva pròpia personalitat a través de la manera de vestir. No hem de dir «em pos això perquè s'usa»; ens hem de sentir identificats amb la nostra vestimenta. Hem de vestir com nosaltres volem i no influenciats per l'altra gent, els cantants, els actors o altres fenòmens mediàtics. A més, qui diu que això està bé o malament? El bon gust i el mal gust no existeixen. Cada un de nosaltres té una percepció de l'estètica diferent, i, de vegades, no coincideix amb les tendències de la moda del moment. Per damunt de tot, crec en la llibertat d'elecció.

Tot i així, vull dir que el que caracteritza la forma de vestir dels illencs és la sobrietat, les línies rectes, els colors discrets i els volums escassos. D'alguna manera, aquests trets representen el nostre tarannà, la nostra manera de ser, de comportar-nos i de mostrar-nos al món.

Projecció exterior dels dissenyadors illencs

D'ençà de fa tres anys, s'ha apreciat un notable increment de dissenyadors a les passarel·les i a les fires nacionals i internacionals. Aquests punts de trobada són vitals per donar-te a conèixer, per fer contactes i perquè el teu nom i la teva roba tinguin una projecció exterior, la qual cosa no significa que ofereixi uns resultats econòmics a curt termini. Les passarel·les s'adrecen fo-

namentalment als mitjans de comunicació. Si tens sort i la teva roba agrada pots aconseguir ser portada en alguna de les grans revistes de moda. Durant aquests anys, la meua roba s'ha vist a *Colecciones Vogue*, *Telva* o *Pasarelas Internacionales*, per posar-ne només uns exemples.

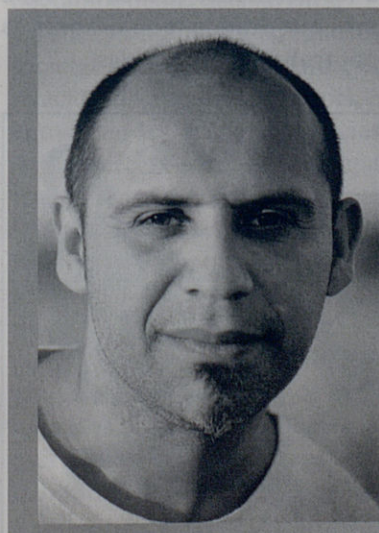
A les fires, en canvi, els eventuals compradors poden veure i tocar la roba, i d'aquesta experi-

Una marca pròpia

Tolo Crespi va començar en el món de la moda l'any 1986 quan ja s'havia format en estilisme, patronatge, disseny i sastreria. Aleshores, ja va fer alguna col·laboració amb Victorio & Lucchino i dissenyà una col·lecció, el 1991, per a Hermes, la qual va presentar a la Cibeles.

El 1996 va crear la marca Crespi & Romero, col·leccions que foren presentades a la passarel·la Gaudí. Ja el 1997 munta en solitari la firma Tolo Crespi. Ha col·laborat en el vestuari d'obres de teatre i de gales, i ha acudit a certàmens internacionals a Tòquio, París, Milà i Nova York.

ència sí que en pots treure rendiment comercial. Arran d'una fira, pots introduir les teves col·leccions en botigues nacionals i internacionals. Només com a anècdota contaré que en una fira de París vaig conèixer una adi-

vendre de veritat és l'anomenada sala d'exposició (*show room*). Es tracta d'uns espais on els compradors (propietaris de botigues) van a veure la teva roba, que comparteix cartellera, per dir-ho d'alguna manera, amb la

d'altres dissenyadors. En el meu cas, tenc sala d'exposició a Nova York i a París. Quant a la presència de la

Per als dissenyadors és una necessitat sortir fora per investigar

nerada princesa àrab que em va convidar a la seva casa per proposar-me que li fes roba a mida; i sí, li vaig fer un parell de vestits.

No obstant això, el que t'ajuda a

meva roba en botigues internacionals, n'hi ha a Capri, Chicago, Nova York i París.

Ajuts institucionals per a la moda balear

Crec que la moda és un dels sectors més promocionats per les institucions polítiques i la Cambra de Comerç. De manera conjunta, la moda balear participa anualment en importants fires nacionals i internacionals. És clar que sempre s'hi pot fer alguna cosa més. La satisfacció més gran és, emperò, el fet que enguany ha sortit la primera promoció de dissenyadors de l'Escola de Disseny, en la qual impartesc classes. La formació és una base fonamental perquè les Balears es converteixin en una comunitat capdavantera en el disseny i la qualitat en matèria de moda.

Diferències entre la moda de les passarel·les i la del carrer

La roba de les passarel·les i la manera de combinar-la és més atrevit i extremat que els vestits que es venen a les botigues i després es veuen al carrer. A les passarel·les es mostra la fantasia del dissenyador, les seves dèries. Es tracta de fer una recreació de la moda, d'exagerar la vestimenta, de provocar (en el bon sentit de la paraula) l'espectador. En una desfilada, no es ven aquesta o aquella peça, sinó un estil. S'ha de muntar tot un espectacle en què el dissenyador es pugui lluir. Jo ja he participat a la Cibeles i a la Gaudí, i en alguna passarel·la internacional. Això no és sempre així, també hi ha vegades que a les desfilades presenten roba més quotidiana, que després es pot trobar a les botigues.

Roldan

C/ Eusebi Estada, 66 - 68
07004 Palma de Mallorca
Tlf. 971 763 666 - Fax 971 763 667
Internet: <http://www.roldan.es>
e-mail: roldanib@roldan.es

Certificat de
Qualitat
ISO 9001:2000 Nº 02.0567-9

Cream espais per conviure

Xisco Clapés, dissenyador de joies

EL MIRALL

Disseny de joies pròpies de les Illes Balears

Des del moment en què hi ha professionals que es dediquen a la creació, es pot dir que el disseny existeix, però no es pot fer referència a un disseny propi de les Balears (que consti que la resposta és molt difícil d'acceptar) per diferents motius.

El sector mateix va ser una víctima més del *boom* turístic, un fenomen que va destruir un ric i consolidat teixit industrial, i el pitjor de tot fou que amb aquesta destrucció varen desaparèixer la cultura, les tradicions i els estils que aquests tipus de feines aportaven. Els millors professionals del sector de les joies van viure un tipus de vida basada en la superació professional i l'esforç pels diners fàcils, sense que socialment ningú no pensés en les conseqüències de dependre únicament del turisme. Malauradament, avui tots tenim presents quines són les conseqüències d'allò: la brutal destrucció del paisatge i la desaparició quasi total de la nostra identitat industrial, tot i que encara ens queda Perlas Majòrica, que, mireu per on, també depèn dels turistes.

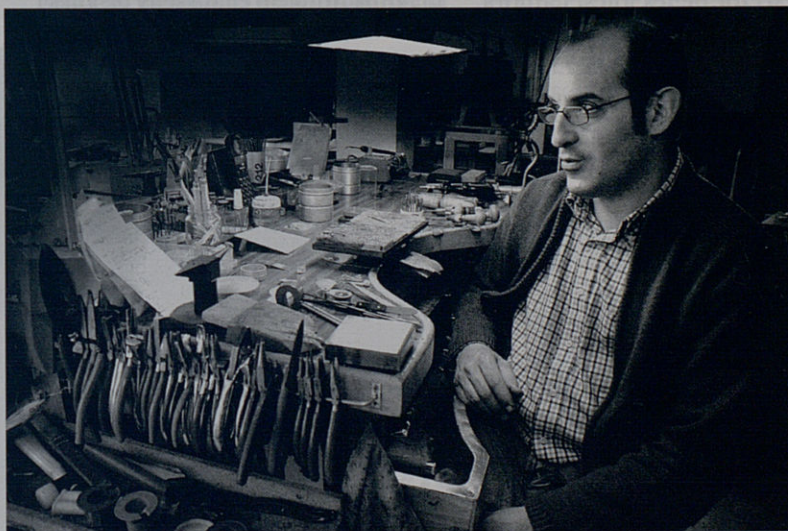
En aquests moments, en la nostra societat on hi ha més venda, en relació amb el volum de negoci, és entorn de les grans superfícies. Això succeeix perquè ha desaparegut la figura del comprador, aquella persona que, en poques paraules, sabia explicar què volia. En lloc seu tenim el consumidor, al qual diuen què ha de consumir.

Amb tot això vull dir que, per tenir un estil propi, hem de tenir unes Illes Balears amb alguna cosa més que hotels, discoteques i restaurants. Cal fer una reflexió so-

bre les nostres conductes socials per tal de reconduir el futur. Aquells que tinguin ànim i ganes d'obrir o, millor dit, de recuperar unes pautes perdudes haurien de trobar també una societat més sensible al canvi i així segur que ben aviat podríem gaudir d'un estil propi de les Illes Balears. De moment, i mentre el cos aguanti, hi ha gent que s'esforça molt per donar a conèixer la nostra terra des d'un altre punt de vista i oferir una altra imatge, encara que això, avui per avui, és insuficient.

Dificultats per vendre les joies a les Illes. Poc públic objectiu interessat en el disseny

Ara ja sí que parlem de disseny. De dissenyadors de joies a les Balears podem dir que només n'hi ha un parell per illa, si entenem per dissenyadors aquells que fan el dibuix de la peça de manera ordenada, és a dir, per a col·leccions presentades en els circuits professionals i amb una bona projecció comercial. Una altra cosa són els creadors dispersos, amb autopro-

Un joier de la Mediterrània

De formació autodidacta en el seu inici professional, Xisco Clapés va començar més tard a estudiar disseny, dibuix, tècniques de reproducció, modelat amb ceres i gemmologia (especialista en diamants).

És mestre artesà per la Caib, i la seva empresa, Argenta Joies, consta en el cens d'empreses artesanies de la Caib. Ha participat en els fòrums de disseny nacionals i internacionals més importants. Les seves creacions es poden trobar en botigues tant del territori nacional com de ciutats europees.

Membre fundador del grup Joiers de la Mediterrània, és també president del Gremi d'Artesans i professor dels estudis superiors de joieria a la Escola Superior de Disseny.

ducció, que també n'hi ha, i a més a més contribueixen a la consolidació del sector i aporten qualitat comercial als llocs on es troben.

Tot i que les joies dissenyades a les Balears no tenen unes característiques comunes, també és cert que mantenen una certa connexió entre elles: tenen un cert estil mediterrani, encara que conserven una clara i diferenciada tendència pròpia. És molt difícil parlar de disseny i producció de joies, perquè el nombre d'empreses és molt pobre. Se'n pot parlar de tres o quatre. Quant als dissenyadors illencs, llevat dels il·luminats que apareixen en els suplementos culturals dels diaris –però que després no tornam a veure ni sabem qui són ni què fan–, la xifra quedaria reduïda a sis o set, una quantitat insuficient per parlar de disseny propi de cada illa. La manca de mercat és conseqüència de la manca d'hàbits coherents i sostenibles. Hi ha un total desconeixement del sector de les joies, i alhora poc públic interessat. També falten canals de distribució i la majoria d'empresaris o bé no tenen criteri o el tenen massa estandarditzat.

La inspiració de Xisco Clapés

En una primera fase, quan vaig començar, ja fa molts anys, més que inspiració era recerca. Feia una gran quantitat d'esbossos i de maquetes, triava jo mateix aquelles formes que més em cridaven l'atenció. Més endavant, amb la formació de l'equip actual, les coses varen canviar. Vàrem introduir el concepte de projecció exterior. Per un costat, comercialitzam les nostres col·leccions directament a comerços especialitzats a les Balears, a la Península i, puntualment, a botigues de ciutats europees. De l'altre, també tenim peces exclusives que, juntament amb les col·leccions, presentam a la botiga de Palma. Aquestes tenen un estil més arriscat i experimental, són, possiblement, la

part més representativa de la nostra feina. Les directrius per dissenyar aquestes joies surten del contacte mateix amb els nostres clients. Ells ens transmeten les idees i nosaltres les interpretam i els donam forma.

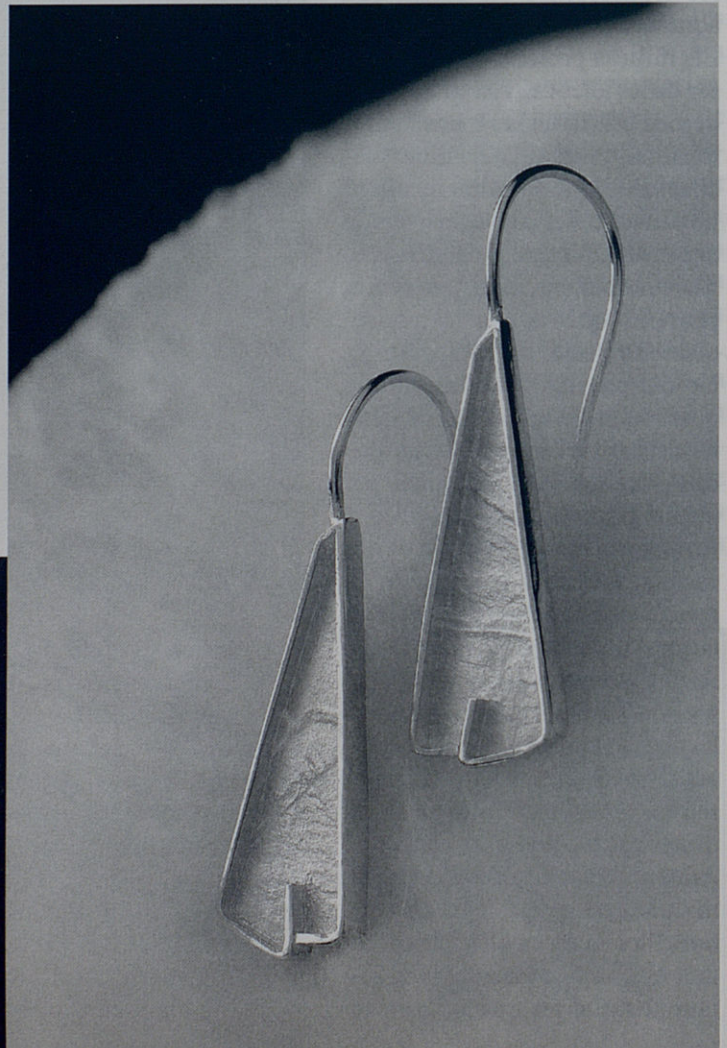
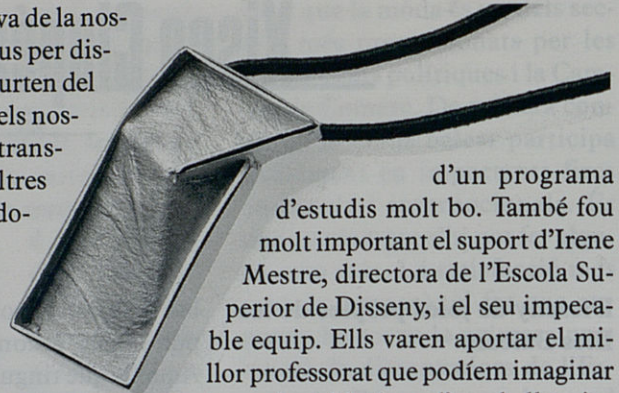
Formació en matèria de disseny de joies

Pel que fa a la formació, l'Escola Superior de Disseny, el Gremi d'Artesans i la Conselleria d'Educació són els responsables dels estudis de tècnic superior en joieria artística. La implantació d'aquests estudis fou possible gràcies a la tasca d'Enric Molina, el qual en el seu moment també va comptar amb mi per fer realitat el projecte. Ell va aconseguir el suport de la Conselleria d'Educació i va fer possible que l'Escola gaudís de la màxima titulació en disseny de joies i

d'un programa d'estudis molt bo. També fou molt important el suport d'Irene Mestre, directora de l'Escola Superior de Disseny, i el seu impecable equip. Ells varen aportar el millor professorat que podíem imaginar i unes instal·lacions d'una bellesa indescriptible. Fins ara hem tingut sort i els excel·lents alumnes que tenim ens fan pensar en un bon futur. Són treballadors, responsables, motivats, involucrats i amb una gresca al cos que fa veritable enveja.

Projecció nacional i internacional de les joies fetes a les Balears

La projecció exterior, tant nacional com internacional, ha estat fonamental per poder ser on som en aquests

moments, tot i que la participació a les millors fires i fòrums de disseny té un preu molt alt, econòmic i de desgast físic, a més del desordre que provoca l'absència del taller durant molts dies. Però també hi ha una compensació: pots treure conclusions de la teva pròpia feina i atreus nou mercat de la Península. La nostra petita empresa compta amb un bon nombre de punts de venda fora de les Illes i seria molt difícil que la gent conegués les nostres creacions sense anar a fires i exposicions.

Ajuts institucionals a la indústria joiera

Els ajuts que té la indústria de les joies són tan genèrics i amb una reglamentació tan obsoleta que en la majoria de casos són insuficients. Nosaltres ni tan sols ens plantejem obtenir-los. Estaria bé que als dissenyadors que comencen se'ls ajudàs a establir una sèrie de contactes per fer més viable la seva entrada en la indústria d'una manera competitiva perquè a mitjà termini s'asseguràs la viabilitat del negoci. La realitat ens diu que és molt difícil que

l'Administració s'ocupi d'un sector tan minoritari com el de la joieria. Un exemple: a les reunions que convoca la Cambra de Comerç sobre la promoció dels sectors industrials, en representació de la joieria i la bijuteria només hi assistesc jo. La Cambra no pot fer res en matèria promocional si no hi ha un nombre mínim d'empreses; així i tot, continuu anant a les reunions.

Presentació de les joies a les passarel·les

Afortunadament, les joies no es presenten a les passarel·les, tenim els nostres propis canals d'exposicions, sempre enfocats als professionals i no als consumidors, la qual cosa crec que és dolenta. També cal dir que el tipus de producte que oferim s'adreça a les botigues especialitzades.

El paper dels complements (les joies, per exemple) en el món de la moda

Desconec el paper que tenen els complements en la moda i encara comprenc menys el món de la moda. En

posaré uns quants exemples. Si al teu joier tens unes arracades precioses amb una pedra vermella que et varen costar 1.300 €, posem per cas, a l'hora de comprar un vestit què faries?: Procuraries comprar-lo pensant que entonaria amb les arracades o bé l'adquiriries sense tenir-ho en compte i, després, si calia, et compraries unes arracades de bijuteria? Pel color del vestit, deixaries de posar-te les arracades?

El que no sé si sap la gent és que unes arracades ben dissenyades es poden lluir sempre. Els joiers no dissenyem moda, la paraula moda va lligada al concepte passat de moda. El nostre art és fer peces contemporànies. Crec que el consumidor compra per raons equivocades.

Tot i així, és evident que en el món de les joies també s'utilitza el segell de la moda. Dur onsos a les orelles, al coll, a la bossa, a les sabates i no sé on més és sinònim d'elegància i de personalitat pròpia a l'hora de vestir? Un producte que hauria d'estar reservat a adolescents és portat per tot tipus de dones (des de metgesses a misseres), les quals són víctimes del marxandatge. No es preocupen gens ni mica de tenir criteri propi a l'hora de vestir.

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JUGUETES

LLIBRES DE TEXT

DISCOS I CASSSETTES

SERVEI
DE LLIBRES
ESTRANGERS

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)

Pianos Can Garcias

Des de 1.951

Pere Josep Garcias
Pianer

Reparació, Restauració i Afinació

Venda i Lloguer Opció-Compra

Assessoraments - Transports

Joan Maura, Bisbe, 10
07005 · Palma de Mallorca
Tel./Fax: 971 462 016 · Mòvil: 607 891 930
www.lasguias.com/pianosgarcias

Jaume Cabrer, dissenyador de calçat

EL MIRALL

Disseny de sabates propi de les Illes Balears

El que ha distingit la moda del calçat a les Illes sempre ha estat la qualitat i la manera artesana de fer-les. És cert que hi ha marques que tenen un aspecte molt mediterrani o que han creat models de sabates autòctones, com és el cas de les avarques menorquines o les porqueres mallorquines. Tot i així, el que diferencia el calçat de les Illes en relació amb la resta és, sobretot, la qualitat.

Moda del calçat mallorquina, menorquina i eivissenca

La moda balear englobaria tots els productes de qualitat i fets de manera artesana, encara que és veritat que hi ha dissenyadors de calçat de les Balears que tenen un segell personal, el qual han transmès a les marques per a les quals han treballat. Fora de les nostres fronteres, els creadors illencs són molt conservadors a l'hora d'imposar un sistema de qualitat, però comencen a ser atrevits en els dissenys, cada vegada més originals.

La inspiració de Jaume Cabrer

La inspiració sempre surt del dia a dia: situacions, circumstàncies, fets que ens han cridat l'atenció en un moment determinat... Les idees gairebé mai no són extrems del món del calçat ni de la moda. El disseny del calçat no té els fonaments d'un treball industrial ni unes rutines de feina. No hi ha unes feines que s'hagin de fer cada dia, tantes creacions al dia. És impossible entendre la creació com una feina rutinària. Hi ha dies que surten idees molt bones i d'altres que no es pot fer

EL MIRALL
amb el suport de

**Consell de
Mallorca**

- Plànols Topogràfics
- Medicions
- Replanteigs
- Fotografies Aèries
- Verticals
- Panoràmiques
- Publicitat Aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes Agrícoles
- Estudis Mediambient

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

res nou, però sí que es poden perfeccionar les idees anteriors; no hi ha unes pautes per seguir, però sí que s'han d'aprofitar els bons moments.

Perquè surti una idea, sobretot s'ha de desconnectar de la pressió que implica la vida actual. L'estrès, la pressió de la ciutat, la falta de paciència, els renous constants dels mòbils, són fets que dificulten poder connectar amb el que volem desenvolupar. A causa de tot això, per a mi el millor moment per crear sempre ha estat a la nit, és quan puc aprofitar més la tranquil·litat, el clima, l'ambient mediterrani i la màgia que tenen les Illes.

Entrebancs del disseny del calçat

Dificultats, totes. Hem d'importar les matèries primeres i de ve-

gades sofrir demores en el transport, fer feina contrarellotge...

A més a més, el comprador de les Illes no és

un consu-

midor po-

tencial

del cal-

çat de

qualitat

fet aquí

mateix, i

si el calçat

es porta a l'exte-

rior, hi hem d'afegir el preu del

transport. Qualsevol tramesa entre

les Balears i Alacant, per

exemple, és igual de cara que entre

Europa i la Península. Crec

que el client illenc no aprecia

que les sabates fetes aquí es trobin

a les botigues de les principals

capitals europees.

Consolidació de la indústria i del disseny del calçat

La indústria del calçat ha estat la base del manteniment de moltes famílies a municipis com Inca, Lloseta, Alaró, Lluçmajor, Binissalem..., però la mà d'obra s'ha encarit cada vegada més, ja que el procés de fabricació de les nostres sabates és totalment artesà. Moltes fàbriques han tancat davant la impossibilitat de pagar els sous que demanaven i que mereixien cobrar aquests autèntics artesans de la sabata. Així, el turisme ha obert les por-

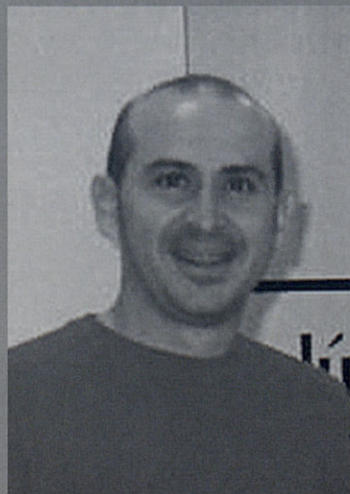
tes a aquests treballadors que ja no podien viure del sou a la fàbrica de calçat. En referència amb el disseny, hi ha molt d'art que surt d'aquí: prototips i productes creats per marques prou conegudes que distribueixen el seu calçat arreu del món.

Projecció exterior dels dissenyadors de les Balears

La indústria del calçat no participa en desfilades com passa en el món de la roba; presenta el seus productes en fires nacionals i internacionals, en què els clients (representants o propietaris de botigues) poden adquirir-los. En el meu cas, he exposat un model patentat de sandàlia fluorescent per a discoteques a la fira mundial d'invents a Ginebra (Suïssa 2001), i tot tipus de sabates a la Xina, al Japó, als Estats Units, a Alemanya i, evidentment, a Espanya.

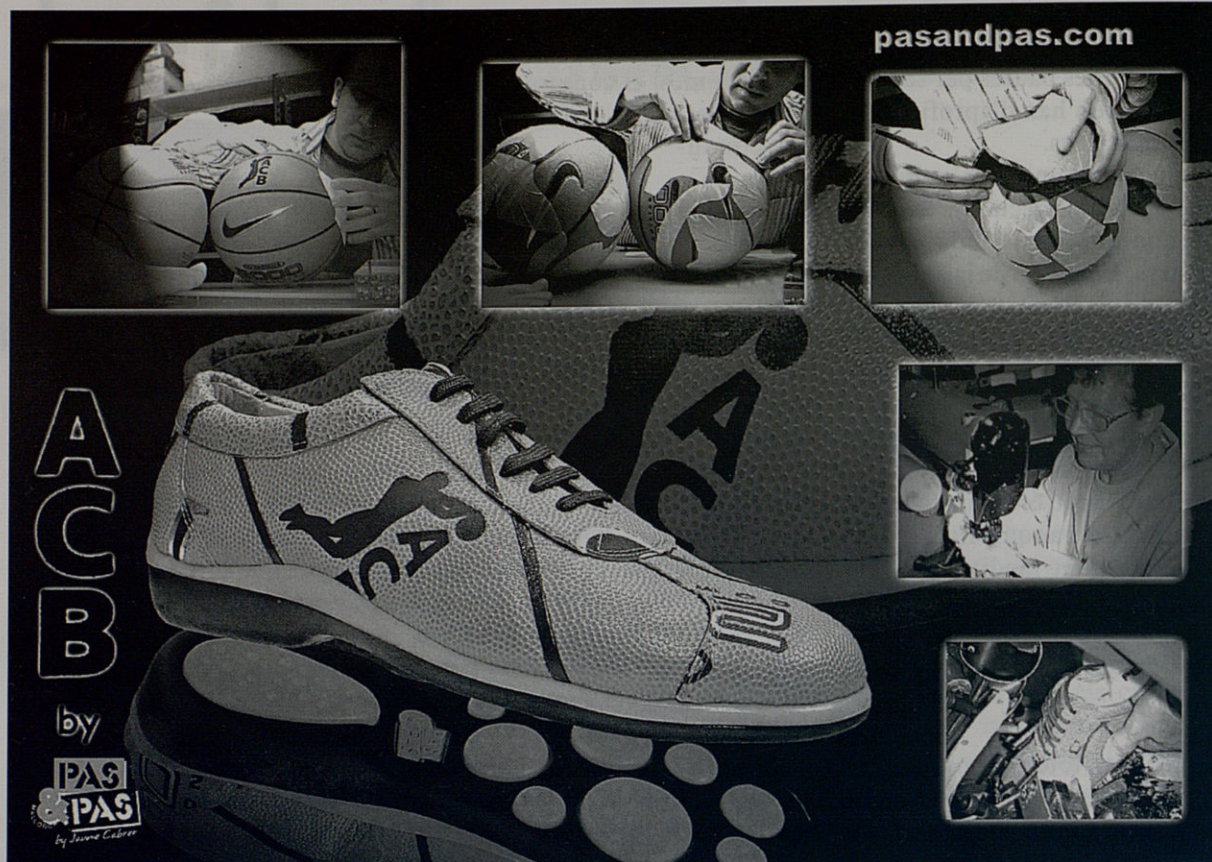
Creador de la marca Pas & Pas

Des de molt jove, Jaume Cabrer va conviure amb el món de la pell a la petita empresa de complements dels seus pares a Inca, el quals, sabaters de tota la vida, li inculcaren l'amor al treball i la vocació per l'artesanía i el calçat.

Una vegada integrat en la indústria sabatera i veient que no podia aplicar les seves idees i desenvolupar les seves creacions a las empreses de les Illes, va crear la seva pròpia marca, Pas & Pas.

La ideologia de la marca és la llibertat d'expressió i convertir el calçat en una branca de l'art. Vol exterioritzar la personalitat de les persones a través de les sabates. Ha dissenyat calçat personalitzat per a Miguel Bosé, Ana Obregón, Bruce Springsteen, Boris Izaguirre, María José Besora i altres famosos.

Suport institucional a la moda del calçat

Hi ha ajuts per difondre els productes de les Balears a la Fira de Madrid, en què es participa amb un estand conjunt. També hi ha algunes subvencions per acudir a fires de manera individual, però els illencs sempre estam en desavantatge amb relació a la resta de creadors, perquè les despeses dels nostres viatges són molts superiors a les dels dissenyadors de la resta de comunitats.

Diferències entre les sabates que

els dissenyadors venen a les botigues i les que es veuen a les fires o a les desfilades

En el cas de les sabates, hi ha molt poca diferència. Fer un prototip d'una sabata (s'han de realitzar les formes, les plantilles, les soles, ajustar els motlles de fabricació, tenyir la pell, etc.) costa molt més que el d'un vestit, per la qual cosa no convé desapropiar la inversió. Per això, les sabates que s'exhibeixen en una passarel·la, per exemple, són tan aproximades com és possible a la sabata que el públic acceptarà i comprarà. Les sabates s'han de poder

comercialitzar una vegada mostrades.

Darreres creacions

La meva darrera creació és un model de sabata que aprofita la pell d'una pilota de bàsquet. Aquesta creació ha estat molt ben acollida en el món del bàsquet i a l'ACB. De fet, m'han sol·licitat que sigui un producte oficial de la lliga, la qual cosa he acceptat de bon gust. A més d'aquest model, n'he fet d'altres de relacionats amb l'esport aprofitant la mateixa patent i el mateix procés de fabricació.

**erco
leta**

Gianni Rodari

**Infants de 0 a 4 anys
Ensenyament en català
Pedagogia activa
Grups reduïts
Servei de cuina**

ARQUITECE BENNÀSSAR, 46
07004 PALMA - Tel. 971 29 90 86

**erco
leta**

Gianni Rodari

Carlos Martín, perruquer i estilista

EL MIRALL

Canvis produïts en els darrers anys en el món de la perruqueria i l'estilisme a les Balears

En l'àmbit de la perruqueria, els canvis més importants en els darrers anys s'han produït amb el desembarcament de les franquícies nacionals i internacionals, i això d'alguna manera ha fet que es canviàs el concepte tradicional de perruqueria. La gent no tan sols va a la perruqueria perquè li tallin els cabells i prou. El client, a més d'un perruquer o d'una perruquera, vol un estilista, una persona que li aconselli el tipus de tallada, el color o la llargària de cabells que més l'afavoreix. Així i tot, les franquícies uniformitzen la gent, a tot-hom fan la mateixa tallada. El perruquer ha d'intervenir en la imatge que vol transmetre una persona de si mateixa. Una tallada pot ser sofisticada, atrevida, moderna, clàssica... L'estil del cabell té molt

a veure amb la forma de vestir d'una persona, els llocs que frequenta i l'estil de vida que porta.

Una dona executiva o bé amb una professió molt absorbent, per exemple, ha de fer-se una tallada de cabell còmoda i que no necessiti molta cura. En canvi, un altre tipus de dona, amb més temps disponible, pot portar un estil més sofisticat.

Avui dia, cada home i cada dona té el seu propi estil, això sí, seguint un poc la moda. També hi ha tallades versàtils: de dia poden ser còmodes i de nit es poden transformar segons les necessitats de la indumentària i l'esdeveniment social del qual s'hagi de gaudir.

Nou concepte de perruqueria i d'estilisme

Vivim en la societat de la imatge i això fa que la gent es preocupi cada vegada més pel seu aspecte físic.

Abans, ens pentinàvem bé perquè havíem d'assistir a un esdeveniment especial i havíem d'agradar als altres, havíem d'estar presentables. En l'actualitat, la gent va a la perruqueria perquè es vol sentir bé i agradar-se a si mateixa. A més, hi intervé el factor del canvi. Canviar d'imatge s'ha convertit quasi en una necessitat. La frase aquella de renovar-se o morir s'ha traslladat al món de l'estilisme; el client sovint canvia de color, de llargària i de tipus de tallada. A més a més, al concepte de per-

ruqueria tradicional, s'hi ha incorporat el de saló de bellesa; al client se li ofereixen serveis com neteges de cutis, arriurat de pipelles, massatges, tractaments corporals, etc. Als Estats Units ha nascut la figura de l'assessor d'imatge per a la gent corrent. Qualsevol persona que tengui un cert poder adquisitiu demana una consulta amb un assessor, el qual li entrega un estudi complet de quin hauria de ser el seu estil (perruqueria, roba, complements, etc.) en funció de la seva vida laboral i privada. Després,

evidentment, es poden seguir o no seguir aquests consells. Malgrat tot, crec que l'estilisme ha de servir per projectar a l'exterior allò que la persona té a l'interior; si la cosa no va així els resultats no són positius.

La funció de l'estilista és ajudar la persona perquè se senti bé amb ella mateixa, no es tracta d'imposar el seu criteri per damunt de l'opinió del client. Abans, quan començava en el món de la perruqueria, hi havia coses que el client em demanava i que jo no volia fer, perquè anava en contra dels meus principis estilístics; ara, en canvi, escolto el que vol i tracto d'arribar a un acord amb ell, en el sentit que quan surti de la perruqueria se senti satisfet i identificat amb la seva imatge.

Perruqueria i formació

La formació és bàsica. Per un costat, la formació reglada combina la cultura general amb els coneixements de perruqueria, de l'altre, les acadèmies privades estan més enfocades cap a la pràctica. Tot i així, és imprescindible experimentar i practicar dia a dia. En el món de la perruqueria també hi ha d'haver lloc per a la investigació. Jo pertany al Gremi de Perruquers, integrat a la PIMEM, i sovint em demanen que faci cursos per als associats, i ho faig encantat. Som partidari dels cursos de reciclatge i que entre companys mostrem els nostres treballs i intercanviem experiències.

Perruqueria a Palma i Felanitx

Carles Martín va néixer a Extremadura, però als 5 anys es va traslladar a Palma amb els pares, els quals es varen establir a Felanitx. Ell va estudiar dansa i va formar part, juntament amb el seu germà, d'un quadre de flamenc, amb el qual actuava en hotels de Mallorca i de la Península. Després va voler ser cuiner, i més tard, quan veia la seva mare cosir i fer-se la roba ella mateixa, dissenyador de roba. Finalment, el seu destí fou el món de la perruqueria. Va muntar el seu primer negoci a Felanitx i d'ençà de fa dos anys té una perruqueria a la Rambla de Palma.

L'estil dels illencs

La gent, en general, porta diferents estils de tallada de cabells i de colors, influenciats per la moda nacional i internacional. No obstant això, l'estil de la majoria de persones és bastant sobri, predominen les línies austeres i sense gaires contrastos.

Darrerament, emperò, els illencs són més desinhibits i estan més disposats a experimentar nous estils i formes més versàtils, les quals els permetin canviar d'imatge amb facilitat a casa. A més, cal destacar que els homes tenen tanta predisposició o més a cuidar-se i a canviar de *look* amb més freqüència que no les dones.

L'aspecte més creatiu de la perruqueria i l'estilisme

La creativitat ha de ser present en

la feina del dia a dia; a cada client si li ha de donar un estil propi, però amb el segell del perruquer creador. S'ha de treballar amb una mica de fantasia, però sense arribar a l'extrem dels pentinats que s'exhibeixen en una desfilada o en un xou. A les desfilades és realment on el perruquer pot bolcar tota la seva creativitat. A la darrera passarel·la, he presentat pentinats inspirats en el Renaixement. En aquest terreny m'agrada molt experimentar, fer pentinats esculpits, en el sentit d'esculpir escultures. M'agrada la feminitat mutant, el pentinat de la dona quan es transforma en alguna cosa que té vida. Fa alguns temps vaig presentar un pentinat que eren com la Mediterrània, amb uns metalls sota el cap que representaven les ones del mar. Sovint em passeig per les ferreteries per veure el material que em pot servir per idear noves es-

cultures de cabells. Ara mateix, treball en la idea d'un pentinat tipus la dama d'Elx.

Projecció exterior

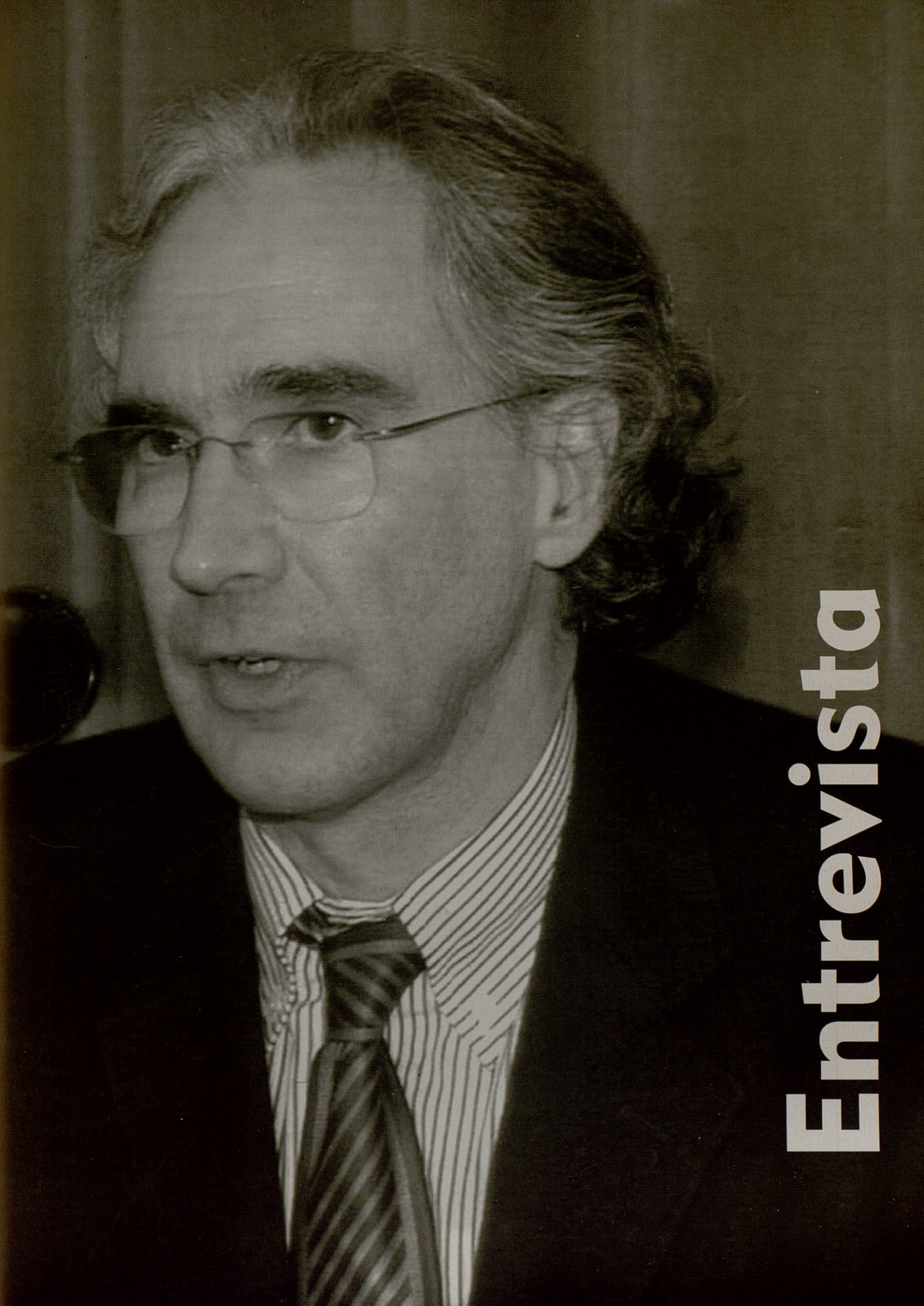
Avui dia encara són pocs els perruquers que tenim una projecció exterior important, però col·laboram com a free lancers amb dissenyadors de fora, i participam en pel·lícules i en desfilades nacionals i internacionals. La majoria de professionals d'aquest sector, emperò, viuen i treballen fora de les Illes. Sovint he portat l'estilisme de les desfilades de Tolo Crespí i la perruqueria i l'estilisme de diversos catàlegs de moda. De manera habitual, però ja a les Illes o a Barcelona, som el director artístic de passarel·les, d'alguna cosa m'havia de servir haver format part d'un quadre de flamenc abans de dedicar-me a la perruqueria.

Sebastià Frau

«El missatge a l'Administració és,
sintèticament, 'rectificau i acompliu les lleis'»

Carles Canals

El 30 de març passat, Sebastià Frau i Gaià accedí a la presidència de l'Obra Cultural Balear (OCB) després que la seva candidatura assolís gairebé el 80 per cent dels vots emesos a l'Assemblea Extraordinària de socis. Nascut el 1953 a Palma, aquest advocat obtingué la llicenciatura el 1976; aproximadament una dècada després, entrava a fer part d'aquesta associació en defensa de la llengua i la cultura catalanes a l'arxipèlag i, des de 1995, accedí a la Junta Directiva, amb l'actual secretari de Política Lingüística al Principat, Antoni Mir, de president.

Entrevista

– Us vull felicitar pel vostre nomenament, tot i que –com no podia ser d'una altra manera– ja han sorgit veus crítiques amb la vostra elecció al capdavant de l'OCB, entre les quals la que considera que els 221 vots emesos

qual cosa la Junta Directiva ha interpretat com l'expressió d'un fort suport a l'entitat per part dels socis.

– Amb tot, heu dit públicament que voleu incrementar la participació dels socis en el si de l'OCB...

– Efectivament, volem que el soci se senti més compromès

amb la marxa de l'Obra i que tenguin més oportunitats de participar-hi.

– Com pensau assolir aquesta major participació dels socis?

– Ara com ara, és un desig que està pendent de concreció, però probablement es traduirà en un increment de les activitats de caire recreatiu –tot i que no es poden fer cada dia, és clar–, com és la trobada de socis que hem celebrat a Lluç

els darrers anys, o potenciar els encontres amb personalitats destacades de la política i la cultura. Però a més es crearà un consell consultiu, una de les finalitats del qual és precisament oferir més participació als socis.

– Com s'articularà aquest consell?

– L'òrgan estarà format per un nombre de persones alt o mitjanament alt que tindrà com a funció orientar l'estratègia de la Junta Directiva, crear les línies de treball. Serà una eina d'assessorament.

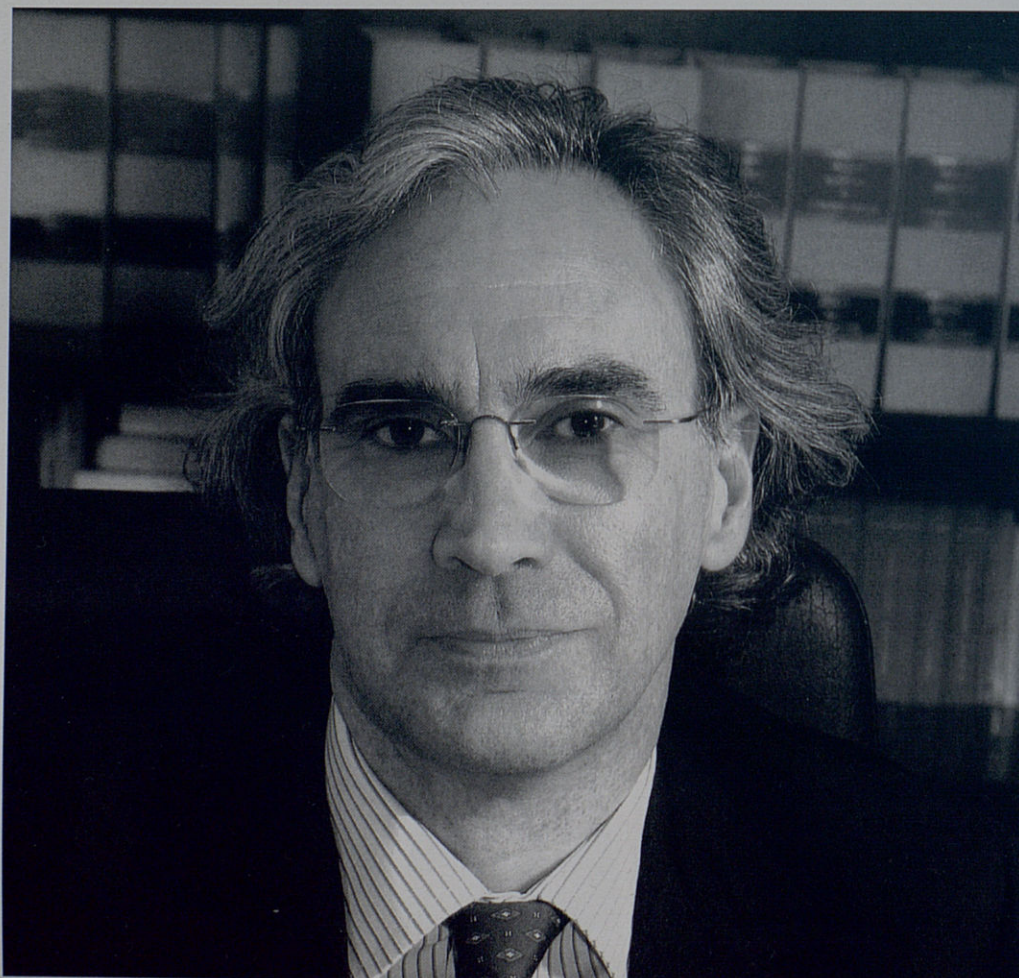
– El fet que la candidatura unitària que hi vàreu presentar hagi estat elegida per una majoria àmplia facilitarà a la nova junta les seves actuacions de govern?

– Crec que els socis han votat de manera molt àmplia els dos elements que definien la candidatu-

«El camí obert per a la TV autonòmica és el de la negació i el de l'absurd»

no són significatius de la massa social de l'entitat.

– La reflexió que s'ha de fer és, a parer meu, molt positiva. S'ha de tenir en compte que s'hi va presentar una candidatura conjunta, la qual assolí una majoria aclaparadora, i que només eren en discussió dues vocalies. En aquestes circumstàncies d'interès electoral més aviat relatiu, l'assistència que es produí fou molt nombrosa, la

ra: una part de continuïtat, demostrada per la presència a la nova junta de set membres de la directiva anterior, i una altra de renovació o de canvi pels vuit membres que s'incorporen per primera vegada al capdavant de l'Obra. La candidatura tenia, a més a més, un aspecte remarcable, com és la participació de sectors socials de l'entitat, de delegacions, de moviments que ara hi són representats. Entenc que això ha donat un valor afegit a la candidatura i explica també, en part, el suport rebut.

– Parlem del vostre programa. Ja hem fet referència a l'interès per una major participació dels socis, però també heu anunciat el vostre compromís d'augmentar-ne el nombre. Com ho pensau assolir?

– Pensam en una campanya relativament modesta, que no tindrà una gran difusió en els mitjans de comunicació, però que serà ambiciosa a la seva manera. Anirà adreçada a la captació d'aquelles persones que sabem que se senten vinculades a l'entitat però que, per les raons que siguin, encara no en són socis. Uns ens duren a uns altres. Aquests dies, abans de les eleccions, hem vist que hi ha un desig de participació, de donar suport a l'Obra; i la manera més clara de donar suport a l'entitat és associar-s'hi. Ho hem vist en la gent que, al carrer, ens donava ànims i que ens desitjava sort. Un dels eixos de la campanya, ho hem dit sovint, serà que a l'OCB hi cap tothom que s'estimi la llengua i que se senti compromès a defensar-la i promoure-la.

– Arribau a la presidència en un moment complex per a l'Obra Cultural, quan el Govern balear ha llevat activitat a una associació germana –Paraula. Centre de Serveis Lingüístics– i ja mira cap a una segona associació, Voltor, en el procés de creació del primer canal de televisió autonòmica...

– El fet que no es renovàs a Paraula el conveni per gestionar els centres d'autoaprenentatge de català ha estat un cop, però nosaltres confiam en la capacitat de reflexió i de rectificació del Govern d'aquesta comunitat autònoma. Tanmateix, Paraula ha demostrat àmpliament al llarg dels darrers anys que té noves vies per explorar i que sap fer una feina molt ben feta, com correspon a professionals ben preparats. Estic del tot cert que una empresa d'aquestes característiques anirà endavant. En relació amb Voltor, no crec que es trobi en una cruïlla. Voltor ha estat i és un instrument magnífic per portar a les Illes Balears les televisions i les ràdios del Principat i del País Valencià; res no indica que no hagi de continuar amb aquesta funció... O això pensam.

– Hi ha el precedent de 1998, quan Jaume Matas va intentar comprar Voltor i fer-se amb aquests senyals.

– Ho va intentar, és cert. Aquestes operacions que han intentat min-

var les forces i menystenir el paper històric que ha tingut Voltor no tenen gens de lògica i, a més, no han comptat amb l'aquiescència del Principat, ans al contrari.

– Atès que hem començat a par-

«Aquesta societat tindrà dues llengües per molts d'anys, però han de ser iguals»

lar de canals de comunicació, potser és un bon moment per dir què pensau del projecte de ràdio i televisió autonòmiques que ha anunciat el Govern balear..., si és que hi ha un projecte real.

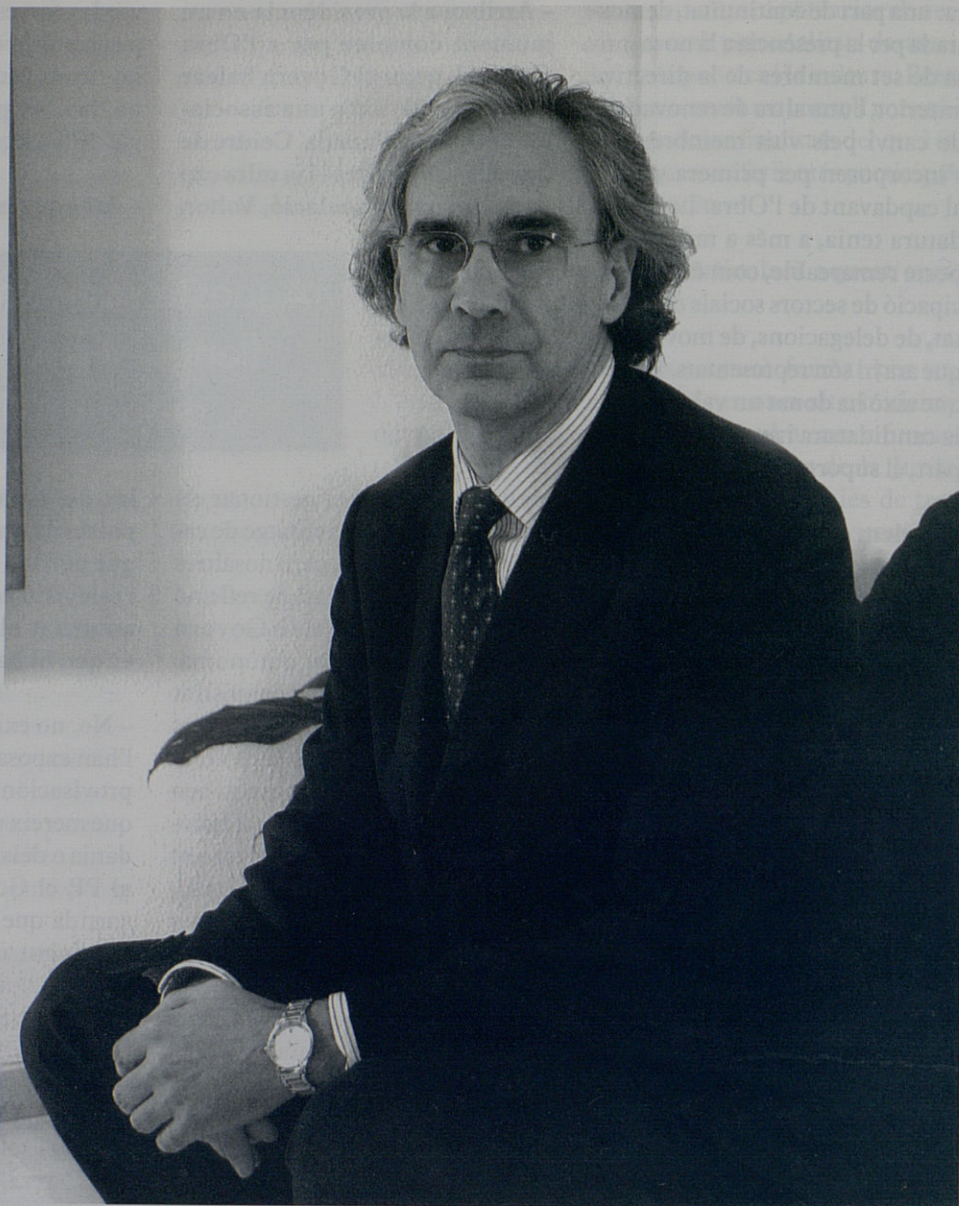
– No, no existeix. O, almenys, no l'han exposat. Tot correspon a improvisacions: a cada intervenció que mereix una rèplica de la ciutadania o dels grups polítics oposats al PP, el Govern cerca una nova sortida que no té, en cap cas, un contingut mínimament defensable. La televisió, al cap i a la fi, o es fa íntegrament en català i amb la finalitat primordial de servir de vehicle capdavanter en la recuperació lingüística –com ha de ser a totes les televisions públiques de territoris que tenen una llengua pròpia minoritzada i com, endemés, obliga a fer-ho la llei de creació– o no serveix, senzillament, per a res. Que no la facin. Que no ens obliguin a pagar amb els nostres impostos una inutilitat.

– Al marge del fet lingüístic, cal

Embat
Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre - Tel. 971 713 350 • Fax 971 215 641 • 07002 Palma de Mallorca

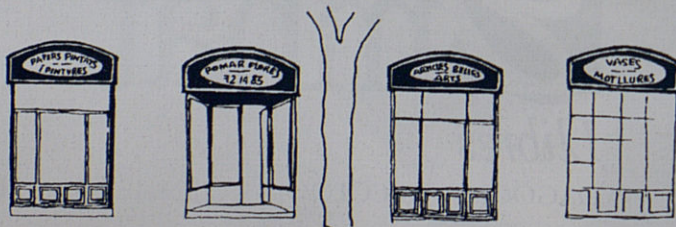
plantejar-se si el model de televisió interessa a les Balears, quan encara no té uns pressuposts clars i els anuncis de la seva programació són, si més no, pintorescs, com ara aquesta intenció de subtitular en modalitats insulars del català pel·-

lícules doblades al castellà.

– La posada en marxa de la ràdio i la televisió públiques de les Illes Balears està emparada en una llei de l'any 1986 impulsada pel PP, la qual ja preveia que la televisió havia de ser un

instrument per a l'endrecament del país, amb una lògica aclaparadora. Insistesc: o es fa així o serà una televisió inútil. Que a més es miri de desconcertar i desorientar l'opinió pública dient barbaritats absolutes, com aquesta dels subtítols, o afirmant que

"Encara queden botigues"
Casa Pomar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 72 14 83 - Fax 971 71 93 12 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

les pel·lícules abans es faran en castellà que no en el català del Principat, no té cap sentit. El ciutadà de les Illes és plenament conscient que comparteix una llengua amb els territoris peninsulars de Catalunya i del País Valencià i està ben avesat a sentir, amb tota normalitat, les ràdios i veure les televisions que arriben d'allà; per això no entendria mai que s'emetessin pel·lícules en castellà, i més quan seria facilíssim arribar a convenir amb la Generalitat per disposar dels seus doblatges. Per una altra banda, si l'objectiu d'aquesta televisió autonòmica és només evitar el català del Principat, el camí encetat és plenament el de la negació i de l'absurd. Les llengües ja estan *inventades*, i l'Estatut de les Illes Balears diu clarament que l'ens responsable d'orientar el Govern en matèria lingüística és la Universitat. Que la consultin. El Govern balear està obligat a discriminar positivament la llengua catalana, perquè així ho diu l'article tercer de l'Estatut d'Autonomia, mentre no estigui en un estatus d'igualtat efectiva amb el castellà. Tot el camí que es faci en una direcció diferent a aquesta és, planejament, un camí il·legal i il·legítim.

– La vostra primera actuació com a president de l'OCB ha estat a Barcelona, al Parlament català, per orientar-lo sobre l'ús social de la llengua a les Balears. Com es podria superar la situació actual?

– El creixement de l'ús social de la llengua només es pot afavorir d'una manera: emprant-la en tots els àmbits. Dit això, és imprescindible comptar amb dues eines, que són la funció pública i l'ensenyament. La

primera té un caire exemplar per al ciutadà i fa pedagogia, li recorda que té dret a emprar qualsevol de les dues llengües oficials d'aquest territori en adreçar-se a l'Administració. En aquest sentit, i amb les darreres modificacions legals per reduir el nivell d'exigència lingüística als funcionaris, aquest dret no es pot complir. Un ciutadà que avui s'adreça

a alguna Conselleria, verbalment o per escrit, pot trobar-se que l'Administració sigui incapaç d'atendre'l en català. El segon àmbit en què s'ha d'actuar és l'educació. La llengua catalana ha de ser el vehicle de l'ensenyament. Els infants, sigui quin sigui el seu lloc d'origen, s'han d'integrar en el sistema educatiu en la llengua catalana, que és la que s'ha d'afavorir i que és la pròpia del territori.

– Per cert que el nou Govern, a difereència del Pacte de Progrés, no vol instruir els progenitors en la legitimitat de l'ús del català. Ja ha anunciat que els pares dels alumnes podran exigir les comunicacions escolars en llengua castellana.

– Però per cada anunci que el Govern ha fet sobre canvis en el sistema educatiu ha vingut després una rectificació, en adonar-se que o no tenen presupost per fer-ho o és impossible fer-ho o... Hem de llançar un crit per racionalitzar les coses. Allò en què s'ha avançat en el sistema educatiu, que ho consolidin i que ho millorin, perquè tothom ha d'estar implicat en el

recobrament de la llengua, i això no mereix cap casta de discussió. Vostès, governants, siguin del partit que siguin, apliquin la llei de manera que facin avançar la llengua catalana. La llengua castellana ja està implantada arreu i no necessita cap mesura ni una

«Cal recordar, tantes vegades com calgui, que la llengua pròpia és la catalana»

de protecció ni de promoció, i s'ha d'aconseguir que ambdues llengües, que són totes dues oficials, siguin, a més a més, iguals.

– En la vostra intervenció al Parlament català vàreu advertir que si el català pateix una situació desfavorable a les Balears, el Principat té el deure moral d'intervenir-hi; aquest argument fou recollit i amplificat per un article editorial al diari *Avui* que ha irritat el Partit Popular, el Govern balear. Per què tant d'enrenou?

– Una de les coses que vaig dir al Parlament és que, efectivament, el Principat ha de prendre consciència que té un paper de capitalitat lingüística i, aleshores, allà on la llengua pateix, on té problemes o entra en fallida, hi ha un deure que es pot qualificar de *moral* –com deia l'article de l'*Avui* que heu esmentat–, perquè un problema local d'aquest tipus ens afecta a tots. Si el territori catalanoparlant està reunit, serà fort; si està separat o disgregat, si es destria, es fa més vulnerable. Això és el que es demanava: «Senyors

llum i gas
amb més energia que mai

E gesa endesa

FONO
902 500 902
GEST

AVARIES: 902 534 902

governants del Principat, perdin vostès la por, perdin els complexos, perdin les reserves. Allà on la llengua pateix, vostès hi són implicats, perquè [la comunitat autònoma de les Illes Balears] és també el seu territori lingüístic.»

– L'Executiu de Matas, insistesc, ha rebut iradament les valoracions del Govern català –les qualifica d'ingerències– en matèria lingüística, com va quedar clar amb la proposta de Catalunya perquè Aina Moll fos codirectora de l'Institut Ramon Llull.

– Històricament, els governs catalans de l'època democràtica han tingut una relació de col·laboració amb les Balears en matèria lingüís-

tica amb escrúpols, amb reserves, amb pors del *què diran*. Des del punt de vista de l'acció política, l'Executiu català s'ha mantingut absolutament al marge de qualsevol interferència, de manera que la resposta del Consolat de Mar suposa incórrer en el típic tòpic que no se sustenta en cap fet objectiu. Hi ha hagut i hi ha mostres d'adhesions, de voler ser partícips del problema, però crec que s'ha d'exigir molt més.

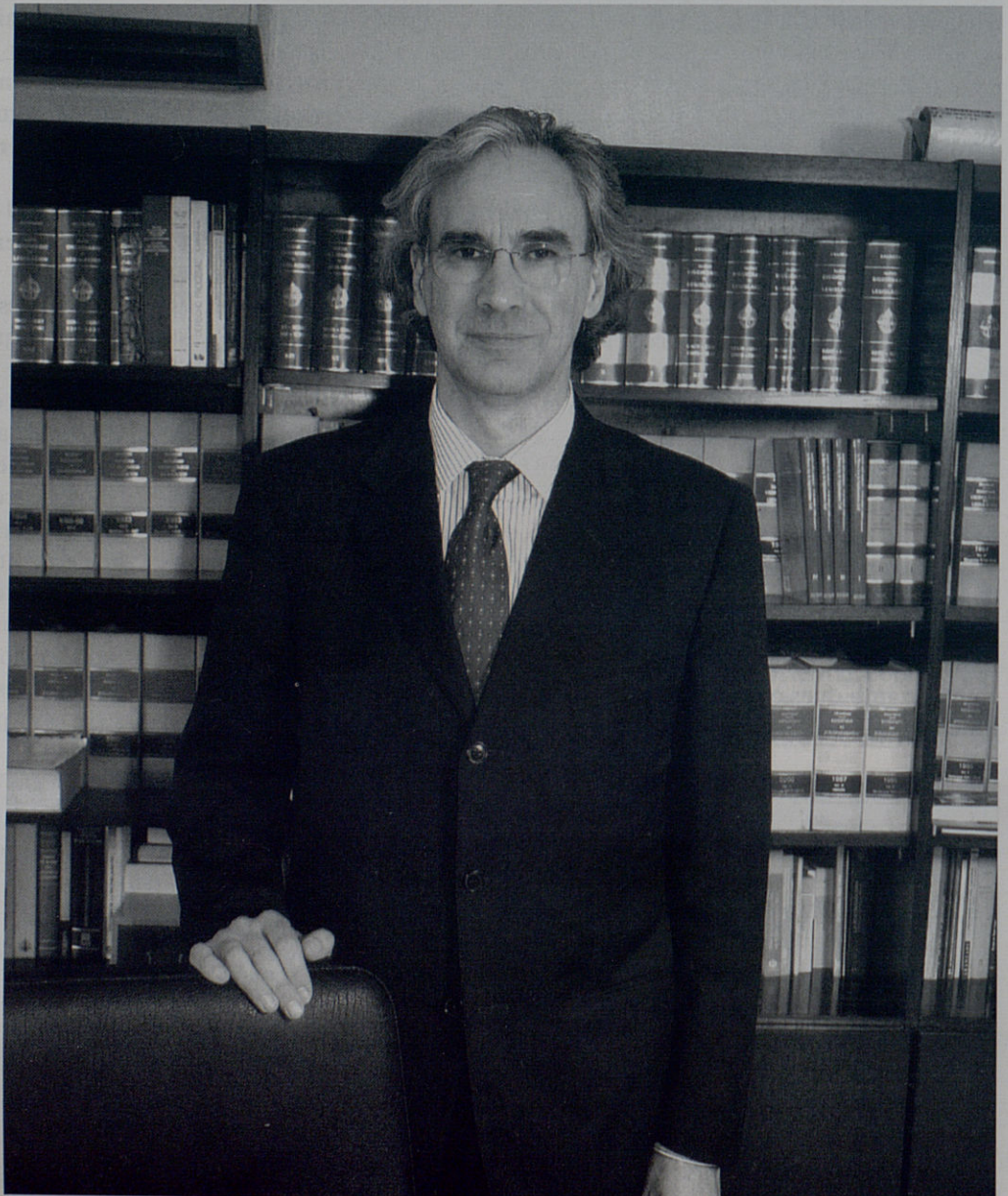
– El fet que el primer secretari de Política Lingüística de la Generalitat, Antoni Mir, hagi estat el vostre antecessor en la presidència de l'OCB afavoreix que l'entitat tengui més presència i capacitat de maniobra en aquest

sentit?

– La Junta Directiva pensa actuar en la línia que ja hem dit: demanar més implicació en la defensa i la promoció del català. Que Antoni Mir sigui el secretari pot afavorir l'establiment de ponts de política lingüística, però hauríem fet exactament igual si una altra persona ocupàs aquell càrrec.

– Tornem al vostre programa electoral. Us heu compromès a obrir prest Can Alcover i a trobar una nova seu per a l'entitat. Hi ha un termini per a aquests projectes?

– Les obres de Can Alcover avancen a un ritme molt bo, però no es

Qui és qui, a l'OCB

A les eleccions de l'OCB votaren 221 persones, un 10 per cent dels associats amb dret a vot. D'aquests 221 vots, 144 foren presencials, 72 delegats, 3 nuls i 2 en blanc.

La Junta Directiva de l'OCB té la següent composició per al període 2004-2008.

Presidència:

Sebastià Frau Gaià (advocat i articulista).

Vicepresidència 1a:

Ferran Gomila Mercadal (advocat i president de Voltor).

Vicepresidència 2a:

Paula Fluxà Garcías

(estudiant i coordinadora de Joves de Mallorca per la Llengua).

Secretaria:

Joan Gelabert Mas (professor de secundària i dinamitzador cultural).

Tresoreria:

Stéphane Fournier (consultor en comerç exterior i membre de la delegació de l'OCB a Valldemossa).

Vocalies:

Antoni Colomer (enginyer tècnic i membre de la delegació de l'OCB d'Inca), Magdalena Huguet Pericàs (professora de primària), Jaume Lladó Jaume (professor de secundària i membre de la delegació de l'OCB a Campos), Aina Maria Llompart Suau (historiadora i membre de la delegació de l'OCB a Lluçmajor), Josep Melià Ques (advocat i articulista), Joan Miralles Plantalamor (sociòleg i promotor cultural), Maties Oliver Castanyer (advocat i secretari executiu de Voltor), Bernat Sureda García (pedagog i professor de la Universitat de les Illes Balears), Cathy Sweeney (funcionària de la UIB i articulista) i Maria Tous Fernández (presidenta de l'Associació Moviment d'Escoles Mallorquines).

l'Obra, efectivament l'entitat necessita unes noves oficines. Quan i com, no ho puc concretar. Però els treballadors de la casa necessiten unes millors condicions laborals i els socis han de poder ser atesos de manera més adequada.

– El vostre homòleg a Òmnium Cultural, Josep Porta, ha dit recentment que en l'actualitat no es podria crear una entitat com aquesta, nascuda com a resposta al franquisme, i ha suggerit que la seva tasca real és de control extraparlamentari dels executius, que han recollit bona part del que eren les actuacions bàsiques de l'associació. Pensau que es poden extrapolar aquestes asseveracions al cas balear?

– El sentit bàsic de l'OCB és la promoció de la llengua fins que el català arribi a l'estatus de llengua normal en un país normal. Si això s'aconsegueix, seria, com és obvi, una magnífica notícia que significaria l'assoliment de la finalitat constitutiva de l'entitat. Però això està molt i molt lluny: ens cal encara molta feina per fer. Evidentment, el cas del Principat és diferent, atès que fa cinc lustres que té governs implicats de ple en el procés de normalització, governants que s'ho creien i que implantaven mesures tan positives com la immersió lingüística. Al Principat han tingut unes administracions públiques que, amb les mancances que es vulguin, han lluitat a favor de la llengua, cosa que no ha passat aquí.

pot donar a hores d'ara una data de final d'obra. Amb tot, esperam notícies bones enguany. Can Alcover s'acabarà –això és un compromís

ferm de la Junta Directiva– i el mèrit serà sobretot de l'anterior president i de la Junta Directiva que li donava suport. En relació amb la nova seu de

– Tots els governs –els de Cañellas, els de Matas, el d'Antich– han deixat de fer els deures?

Viajes
MARTEL S.A.
CIBAL 021

ESPECIAL TENERIFE
MAIG 8 DIES 298 Euros

SORTIDES DES DE PALMA
Els preus no inclouen taxes d'aeroport.

EGIPTE	8 DIES	des de	780,00 Euros
EGIPTE clàssic	11 DIES	des de	1.180,00 Euros
SIRIA I JORDANIA	12 DIES	des de	1.285,00 Euros

BIRMANIA	10 DIES	des de	1.457,00 Euros
XILE EXPRESS	10 DIES	des de	1.988,00 Euros
PERÚ	13 DIES	des de	2.540,00 Euros

SORTIDES DES DE MADRID/BARCELONA
PREUS VÀLIDS PER DETERMINADES DATES DE SORTIDA
NO INCLOU NI TAXES NI VISATS

Informes i reserves: OMS, 50 B. Box 696 · 07003 Palma (Mallorca)
Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42 · <http://www.viajesmartel.com> · ventas@viajesmartel.com

– Els governs presidits pel senyor Cañellas varen fer lleis com la de normalització lingüística, d'accés a la funció pública o de televisió en les quals la llengua tenia un paper central. Però després de legislar no es va fer res més, no hi

L'article tercer parla de cooficialitat, però també diu que el català és una llengua pròpia de les Illes Balears, i això significa que la nostra llengua històrica i territorial és el català. Quan els balears s'han donat a conèixer en el

món –en poesia, en filosofia, en literatura...– ho han fet en la llengua d'aquí. Això té un valor tan inabastable que no promou-

re-ho, no defensar-ho aferrissadament, és una mostra diàfana de la màxima irresponsabilitat i immoralitat en l'exercici del poder.

– La cooficialitat, emperò, no és plena, atès que no es recull el deure de conèixer el català, com la Constitució espanyola recull el deure de conèixer el castellà.

– Parlar de cooficialitat o de bilingüisme no es pot fer d'altra manera que no sigui en el règim d'igualtat, legal i fàctica. Aquesta societat té i tindrà dues llengües per molts d'anys, però ambdues llengües han de ser iguals. Dit això, que els escolars i la gent aprengui tantes llengües com els sigui possible, mentre que es recordi que el català és la llengua pròpia. Això li dona un estatus especial. «Vostès tenen dues llengües?» «Sí, però el català és la nostra llengua.» Això implica moltes coses, entre les quals que el català ha de ser la llengua de l'Administració i de l'educació.

– Abans heu dit que fareu les vostres propostes de reforma estatutària en cas que l'OCB sigui consultada. No funcionen els canals de comunicació que s'havien establert amb l'anterior govern i amb els grups polítics i socials?

– La Junta Directiva que ara ha pres possessió demanarà reunions amb el president del Govern, Jaume Matas; amb la presidenta del Consell Insular de Mallorca, la senyora Munar, i amb la batlessa

de Palma, Catalina Cirer, per prendre el pols dels governants sobre el problema de la llengua i manifestar-los les nostres reivindicacions més immediates. De moment, hem de dir que les vies d'interconnexió amb el Govern estan obturades, però confiam que es desglacin. Tenim confiança en el raciocini de les persones.

– El mes de maig, l'OCB celebra tradicionalment la seva diada. Hem de preveure que enguany hi tornarà a haver una reivindicació davant el Consolat de Mar?

– Els grans rètols encara no estan decidits, però volem fer arribar un missatge a les autoritats: rectifiqui les vostres mesures regressives i adopteu-ne de positives. Esper que l'assistència de gent sigui superior a altres anys, perquè això significarà moltes coses bones. En general, el problema de la llengua no és una cosa que entri per la vista, com passa amb el territori. I amb tot, fins ara les convocatòries de l'OCB han tingut un alt seguiment, i confiam que continuaran tenint-ne. I si és possible, que sigui major.

– Parlant d'accions públiques, pensau incrementar les connexions amb Òmnium Cultural i Acció Cultural del País Valencià?

– Sempre hi ha hagut una complicitat amb aquestes associacions, però cada territori té uns problemes específics. És desitjable trobar punts de coincidència –i treballarem per fer-ho–, però això no serà sempre possible. Pensau que quan nosaltres detectam un problema, en moltes ocasions el Principat ja l'ha conegut i l'ha superat. Amb tot, tenim una relació oberta, de franca col·laboració i fins i tot d'amistat amb el senyor Eliseu Climent i amb el senyor Jordi Porta, els presidents respectius de les entitats que heu esmentat.

«el català ha de ser la llengua de l'Administració i de l'educació.»

havia una política activa a favor del català. Partint d'aquest nivell tan baix, el Pacte de Progrés va actuar en els dos fronts estratègics, la funció pública i l'ensenyament, i ho va fer de manera positiva utilitzant les lleis que no eren seves. I després, l'època del senyor Matas... Tot indica que actua de manera regressiva, incomplint la legislació, les normes que obliguen a promoure la llengua, tot pensant que això els ha de reportar un rèdit electoral.

– Ja que parlem de legislació, quina serà la posició de l'OCB davant la possibilitat de tornar a obrir el famós meló estatutari?

– Si arriba a haver-hi iniciatives per modificar l'Estatut, la qual cosa dubta, i això surt de la voluntat majoritària del Parlament, l'OCB, en cas que sigui consultada, farà propostes que comportin l'obtenció de més quotes d'autogovern. Volem ser més lliures, volem ser més nosaltres, volem ser més autogovernats..., amb tot el que això implica i, també, amb el que suposa d'un major esforç col·lectiu.

– Heu eludit parlar de l'article tercer i de l'oficialitat del català?

– No veig que sigui factible modificar-lo. Avui és impensable que pugui ser d'un contingut diferent. Per una altra part, aquest article ja diu que el català ha de ser discriminat positivament, fent polítiques favorables a l'ús de la llengua en tots els àmbits de la societat.

**! Composició Maquetació i
Impressió de Llibres i revistes !
Disseny propi
Muntatges i Maquetació de fullets a color!
Pressupots sense compromís !**

arts
xisco
gràfiques

Tel. / fax: 971 475 754

Perucho, jo, Palma, el tombet...

LLORENÇ VICH SANCHO

Notes literàries

Recordo un capvespre del passat segle. Any noranta-u. Era el mes d'octubre, les sis o les set... Aleshores feia fosca. El pont de Vallcarca no estava prou il·luminat. La pluja era difícil. Rosselló-Pòrcel m'havia saludat en el jardí de l'Ateneu Barcelonès.

I de cop i volta, molt a prop de l'Hospital Militar, s'obriren les portes d'un fantàstic i acollidor palau. A l'interior, un cavaller molt ullerós –així com un digne supervivent de moltes batalles– em convidava a recórrer els seus laberints més personals.

Res no semblava allunyar-se ni poc ni molt de la mitja llum, la boira, els espectres..., llibres, molts llibres, edicions de bibliòfil, pura erudició, dames, bestiaris, jardins botànics, Paracelsus, ombres, miralls... El cavaller Kosmas em somreia... No hi havia ni un sol racó de la casa on no habités la lletra impresa. «I la meua casa d'Albinyana també n'és plena, de llibres», em

digué amb cert entusiasme don Joan Perucho.

Tres anys abans, durant la tardor del vuitanta-vuit, l'autor de *Teoria de Catalunya* (1985) havia celebrat els dotze mil mesos de la nació catalana en una revista mallorquina de caire poètic, i em va fer arribar els vuit versos del poema titulat *L'Hivern*. Deia així: «Xiula el vent de l'Oest / ajupit a les portes de la Xina. / Miola dèbilment com un gat / prop de la flor de lotus. / He vist el meu rostre dins l'aigua / allunyar-se vers el fons / i, encara que sigui l'última vegada, / el meu cor batega sense tristesa.»

Especialment, Perucho se sentia poeta per damunt tot, malgrat el seu indiscutible mestratge en la narrativa i els articles periodístics. En opinió del professor Pere Rosselló Bover, «[...] per a Joan Perucho els gèneres literaris són vasos comunicants. Per tant, entre la poesia, la narrativa i l'article més o menys erudit o imaginatiu hi ha uns nexes tan estrets que fins i tot resulta difícil identificar-los.» Moltes vegades havia anunciat deixar de banda la novel·la per a retornar definitivament a la poesia.

I ja asseguts i acomodats a la sala gran del seu pis barceloní –una quinta planta, si la memòria no em falla– el primer record que tingué don Joan de la ciutat de les Mallorques, aquella capital de l'antic i bell Regne enmig del mar, fou el d'una breu convalescència a l'Hospital Militar, durant la Guerra Civil espanyola. Ell complia el servei d'armes –havia nascut l'any 1920– a l'illa de Menorca, en el bàndol dels nacionals. Eren temps de «[...] malson, de fam i de penaltats», assegurava a *Els jardins de la malenconia* (1992).

Uns anys més tard retornà a Palma. Li agradava molt el carrer de Sant Miquel. Comprava sempre qualche curiosa edició a la llibre-

El cavaller Perucho dibuixat per Antoni Tàpies.

ria Ripoll. Ramon Llull li mostrava els viaranyes del saber. Després es passejava per la ciutat antiga i hi trobava els ambients adequats per al confinament illenc de Pamela Andrews. El seu retrat, pintat per don Francisco de Goya, era propietat de don Josep Maria Quadrado. Després don Marcelino Menéndez y Pelayo trucava a la porta de l'il·lustre polígraf. El Born, el Sindicat...

—I com està don Tòfol?

—Amb el mateix bon humor de sempre —li vaig contestar.

Recordo haver comentat amb ell el manuscrit de Cristóbal Serra titulat *La flecha elegida*, que a hores d'ara ha de donar peu a una nova edició, ja més depurada, que es titularà: *La discordia interminable. Nuevas figuras de Jesús*. Don Joan era un gran admirador de tota l'obra de l'escriptor mallorquí. Especialment li agradava la *Guía para el lector del Apocalipsis*, de la qual en certa ocasió va adquirir més d'una vintena d'exemplars, i de les *Visiones de Catalina de Dülmen*, editat l'any 2000.

D'altra banda també em féu referències al químic i poeta don Àngel Terrón, el qual havia conegut no recordo ara a on. És remarcable també la bona amistat que tingué amb l'escriptor José C. Llop, al qual prologà un dels seus llibres. Més endavant, don Joan va tenir l'amabilitat de llegir el manuscrit del meu llibre de versos *Catalunya*, editat el 2002. En una carta datada el 26 de juny de 1993 em féu saber que: «El seu llibre m'ha agradat molt. És molt sensible i té una esplèndida arquitectu-

Don Joan Peruchó.

ra interna, en això és un poema: una arquitectura que s'aguanta. La dicció és perfecta.»

Uns anys més tard vaig coincidir amb ell en un d'aquells antològics, escandalosos —sense cap mesura— i sempre molt divertits dinars presidits pel senyor Serra al celler Montenegro. Per al literat català, ja era tota una tradició menjar un plat de sopes mallorquines quan arribava a Palma. «Pa amb verdures. És realment molt curiós i molt bo», em deia.

Pensem que ell havia estat l'autor, juntament amb don Néstor Luján, d'*El libro de la cocina española, gastronomía e historia*. Posteriorment, fou l'autor dels llibres *Estètica del gust* (1998) i *Gastronomía i cultura* (1999). La seva esposa, donya Maria Lluïsa, sempre menjava un plat de frit. Jo, per la meua banda, els vaig parlar de les excel·lències del tombet.

El passat mes d'octubre, ja en les darreries, don Joan es reconciliava definitivament amb tot aquell món que tan magistralment ens havia descrit en els seus llibres. La Parca el vingué a visitar. Ja feia uns anys que li havia donat cita prèvia. I després de tantes sentències terrenals dictades per ell mateix —pensem en el seu ofici de jutge—, rebé la darrera i la definitiva sentència divina a la qual estem condemnats, més prest o més tard, a complir tots.

Tal volta un dia trobarem el seu espectre passejant pel carrer de Sant Miquel. Després sant Antoniet el convidarà a berenar abans d'entrar a Can Ripoll per a comprar una edició incunable del *Llibre de les meravelles*.

A hores d'ara, desconec per complet si qualque vegada va arribar a tastar el tombet...

Des de 1976

**ESPECIALISTES
EN ARTICLES
DE MUNTANYA,
CÀMPING, ESQUÍ
I ESCALADA**

T'equipam per a l'aventura

**ES
REFUGI**

Via Sindicat, 21 (pati interior)

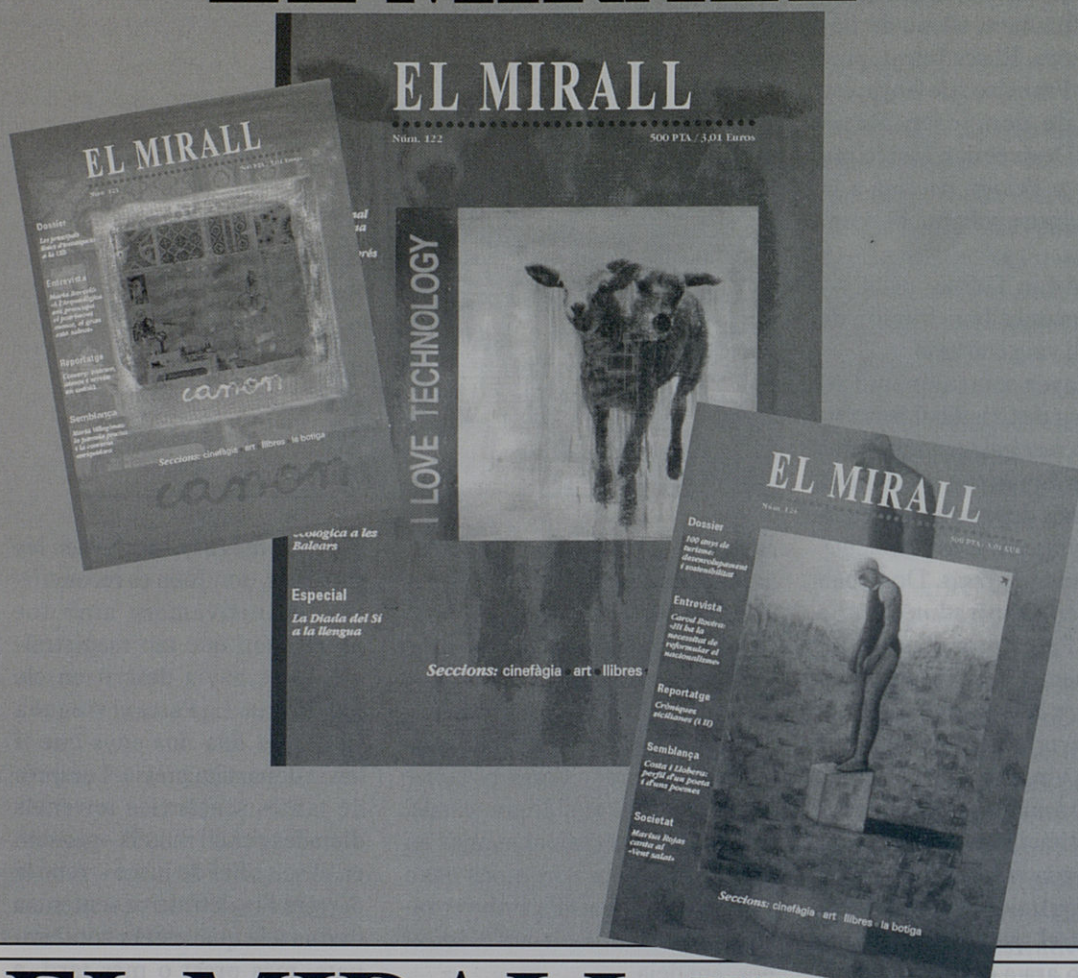
Palma

Tel. 971 71 67 31

Fax 971 71 85 97

refugi@detallsport.es

EL MIRALL

EL MIRALL BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Sr./Sra. _____

_____ DNI _____

Adreça _____ Núm. _____ Pis _____

Codi postal _____ Població _____

Telèfon _____

Em subscric a la revista EL MIRALL, al preu de 25 euros de quota anual. Podeu presentar els rebuts a l'entitat bancària/d'estalvi que indic a continuació i a la qual deman que els accepti i els carregui al meu compte:

Banc/Caixa _____

Signatura

Agència/Oficina _____

DC _____ Cte./Lta. núm. _____

La Diada exigirà un canvi de sentit

en la política lingüística del Govern

TOMEU MARTÍ

La cita d'enguany és el dissabte 29 de maig a les 19 hores a la plaça Major de Palma. La Diada per la Llengua i l'Autogovern arriba a la desena edició i ho fa amb els mateixos ingredients que n'han fet un punt de referència ineludible en la història recent de Mallorca: la mescla de la reivindicació i la participació activa de diferents expressions culturals pròpies de les Illes Balears.

A les Illes Balears vivim una regressió en política lingüística provocada per la política de bilingüisme selectiu i de «desnormalització» del Govern Matas. És per això que la Diada exigirà a l'Executiu illenc que rectifiqui i que ho faci ara, i no d'aquí a tres anys quan s'acostin les eleccions. En aquest sentit, la Diada tornarà a ser el marc per demostrar el rebuig a les mesu-

res aplicades o anunciades pel Govern: retallada de pressupost dedicat a normalització lingüística, tancament de Som Ràdio, retallada de requisits lingüístics a funcionaris... També es denunciarà el mal que ha fet, en l'àmbit de l'ensenyament i també en altres àmbits, l'anunci del conseller Fiol d'una sèrie de mesures regressives, així com el mal que farien aquestes mesures si es posassin en pràctica. La Diada ha de servir també per exigir que la IB3 sigui en català, plural i de qualitat.

Però, a més a més, vivim en l'àmbit estatal un canvi polític que molts ja han anomenat Segona Transició, que, en principi, ha de ser favorable al reconeixement de certs drets col·lectius. Les Illes Balears no podem quedar enrere. Les Balears hi han de participar

com a subjecte actiu.

Finalment, la Diada ha de servir també per reclamar al nou Govern espanyol el reconeixement immediat del català com a llengua oficial de la UE.

Pel que fa als ingredients lúdics i culturals de la Diada d'enguany, el programa no està tancat, però segur que hi haurà festa infantil, ballada popular, actuacions de diversos grups musicals i activitats dirigides a tots els públics. També hi haurà alguna activitat adreçada a recordar els deu anys de diades per la llengua.

En definitiva, la desena Diada per la Llengua i l'Autogovern tornarà a ser una festa en què els elements reivindicatius i els lúdics es donaran la mà per continuar defensant la llengua catalana.

A CAMP A LLINGUA 2004
POLLENÇA 8 I 9 DE MAIG

caparrotis, muntanyes, pot, Bratslavsky, popular, amb Al Mayurqa, aradrap, For if the Flies, aeròbie, capoeira, skate.

CONCERT DE ROCK
Lax'N'Busto - Antònia Font - Brams
Fora des Sembrat - Syphosis - Matràs

Organitzador: **LA LLINGUA**
Amb el suport de: **Ajuntament de Pollença**, **Consell de Mallorca**, **Ajuntament de Palma**, **Ajuntament de Sória**, **Fundació Jaume I**, **Ajuntament de Sant Joan de Vilatorrada**, **Ajuntament de Tàrragona**

Tendències

llibres

BIEL MESQUIDA

Relats per pensar, somniar i, sobretot, fruitar

Sebastià Perelló Arrom va néixer a Costitx (Mallorca) l'any 1963 i ara mateix acaba de publicar vuit relats titulats *Mans plegades* (Editorial Empúries), que és un llibre necessari per a tots aquells lectors que van afamegats d'una literatura catalana novella, engrescadora, original i plena de suggeriments. Ho dic des d'un bon començament: som un fan de l'escriptura perelloniana des del seu primer llibre, *Exercicis de desaparició* (Di 7), que va guanyar el premi Bearn de narrativa i en què feia una entrada literària pel portal gran i s'afegia als noms de les promeses joves de la nostra literatura com Francesc Serés, Sebastià Alzamora, Manuel Forcano o Eduard Escoffet. *Mans plegades* són vuit narracions que s'enllacen com un rondó mozartià. Sí, crec que el llenguatge de Perelló té una alquímia tan depurada, una maduresa d'obrador primfilat de l'idioma que aconsegueix crear planes d'una musicalitat perfecta en què la llengua catalana s'omple d'ulls nous, de percepcions originals i de sentits inoïts. Els personatges són singularíssims, excèntrics i amarats d'una passiva activitat. Una professora amb un pare col·leccionista de *souvenirs* turístics mallorquins, una cal·lígrafa, una llicenciada Vidriera, un metge entreportes, una ortopedista, un escriptor a domicili, un pare que escriu cartes, una dona moridora: aquests són els subjectes d'unes històries que s'aguanten en un llenguatge tan precís com el tall d'una gilette, com la mirada amb un microscopi electrònic, com un algoritme matemàtic exacte. «Som allò que no hem fet», per aquí podria anar la identitat difícil i fràgil, certa, d'aquests mallorquins atípics i atòpics. Li he demanat a Perelló un *curriculum vitae* i m'ha contestat per escrit: «Carrera de la vida. A la carrera, just davant el portal d'entrada, a l'ampit de les coses vistes, en el batiport d'allò que has perdut, al llinar de la porta on s'escriuen les coses que passen. I les carreres, senyals que deixen les estirades, els punts escapats. Fer-se a carrera, sortir-li a camí. De pressa, però amb l'ansia que retura. L'espai transitable d'allò que no sé dir, la bèstia que roda a la sínia, arremolinar i rodar món. Les coses que passen i els fets poster-gats. I viure allà on el mot no t'espera. Sense aturall. La resta, la vida, els treballs i els dies: entre

l'atordiment i la impaciència. Si vols jo és un altre. Aquí jo també és allò que deixes estar. No és un lloc on romandre. És l'ensurt que de sobte endevines que ulls clucs no toparàs amb res. He escrit al pròxim text, el que m'arriba ara: «Has d'endevinar què vull dir, no hi ha altra manera d'arribar fins aquí. No puc subratllar res de mi. De mi, no en sé les tresques.» I en un text inèdit: «Tornar enrera és la cosa més fàcil, diu Ashbery. I és cert. Sempre tornes tu i no els teus fantasmes. I sempre és com una platja deserta, a l'hivern, on només et queda mirar lluny i les passes no dibuixen cap cartografia de la perplexitat. Marines fàcils. Sempre tornes en lloc d'un altre, com un propietari que visita cases llogades.» Una vida convencional: un portolà, mapes muts.» T'agrada el fester, Lector actiu i apassionat? Sebastià Perelló és així: vorejador dels abismes si cau no cau, descriptor de les longituds d'ona més humanes, més íntimes i perdudes, dels senyals més volanders, de les ditades que són la prehistòria del dolor o de l'ansia. Uns contes sense data de caducitat i que demanen a crits la relectura. Si llegir sempre és rellegir, en el cas de *Mans plegades* afegiria que cal subratllar, omplir els marges de comentaris, assaborir mots i frases com llepolies gustoses, fer del llibre un company que mentre t'entretén t'acaroni i et fa sentir calfreds que no sabies que poguessis experimentar. Li he demanat a Perelló que em digui què és escriure i m'ha guixat: «Escriure és aproximar-se, volar arran de l'aigua, vorejar les coses, una forma de reserva apassionada. La cautela és una forma del tacte, de l'exploració delicada, de la carícia. Escriure és una rutina migratòria. Escriure és estar a l'aguait d'allò que no troba el seu lloc. Deixar passar els galls esperitats. I escoltar Mandelstam: destruïu els manuscrits, però conservau allò que heu escrit al marge, per avorri-ment, ineptitud i com en somnis. Escriure amb els raïssos. Viure embastat i amb el desig de fer quatre puntades amb la precisió del miniaturista o aquell que encén les lletres.» L'escriptura de Sebastià Perelló és original i salvatge, un crit de suggestions civilitzadíssimes que mostra uns personatges tan singulars com perduts en les cruïlles de l'impossible

Maruja Torres: l'energia d'una periodista que s'ha fet escriptora

Si em diguessin que definís amb quatre mots de la veritat aquesta dona sencera, l'amiga Maruja Torres, només diria d'esma: «Intensitat, sinceritat, noblesa i generositat.» I tot això les vint-i-quatre hores del dia. Quan estic amb ella em pega una pujadota com si m'hagués engolit la química més voladora, més epifànica, més gustosa de les drogues incorrectes sense data de caducitat. I quan fa periodisme, na Maruja ho guixa amb la saliva dolenta i esmolada, crítica i discernidora dels sedassadors benignes, aquells que ens ajuden a destriar el gra alimentari de la palla ofegadora.

La Torres és una sedassadora dels batecs del temps, una discernidora del mal i el bé, una Sibila i una Antígona que ens mostra el futur i lluita en el present, que coneix, perquè els ha patit a voler, els Creonts, els Francos, els Bushos, els Blairs, els Putins, els Josemaris Zorrillas i els desemascara fins a mostrar la seva dolentia constituent, la seva ridícula autoritària i botxina de moineots de la fira del món. I la Torres, que és una tot terreny en tota casta de llenguatges, acaba de fer aquest tapís oriental titulat *Hombres de lluvia* (Editorial Planeta) amb la ciutat de Beirut com a decorat i protagonista esplendorós d'unes vides i unes històries mogudes per la intriga d'un entruyellat de recerques que dibuixen la complexitat de les identitats humanes. Amb imatges de somni, de retorn d'un antic lloc que no saps quan conegueres, així vaig començar el trip de la lectura. I vaig entrar en una de les claus del suspens: Villa Encore. És un viatge lent i excitant, ple de voltes seques i de revolts que semblen dreces, d'enigmes que t'inquieten i de macguffins que t'arrossegueuen, de savieses dites amb veu xifrada i xifres que són la clau

de tota una existència, d'humans que comencen a entrar en la vida adulta —magnífic el camí iniciàtic de **Malcom Mestre**— i d'humans que ja duen les ferides de la maduresa en tota la carnadura —des de **Valeria** (fada màgica enlluernadora) fins a **Michel Bertrand** (home de pluja i de llàgrimes, un ver antiheroi d'ara)—, des de **Laura Mestre** (estudiant universitària, escriptora de llibres de cuina i mare fadrina progre d'aquella Barcelona dels setanta que tant estimam) fins al postís i realíssim **Gaston Nicolau** (un paràsit occidental ben català en el

Líban embrió de tot el desgavell d'Orient), sense oblidar el tendre i commovedor **Habib** (aquest xofer que sap tots els camins celestinescs de l'amor i les cortesies perfumades del servei ben fet). Una novel·la que es llegeix d'una estirada i es rellegeix a poc a poc, una brodoria intensa com aquestes càrregues de profunditat que esclaten amb la lentitud dels crepuscles de l'alba. Enfonyalls incandescents, covals de dolor, crits de coratge, platges de lluita, territoris d'amor i de compassió. Tot això i més.

Relojería Española S.L.
Fundada en 1885

Concessionari Oficial

Ω
OMEGA

LONGINES
SWISS WATCHES

TISSOT
Swiss Quality Time

RADO
Switzerland

OFFICIAL COSMONAUTS CHRONOGRAPH
FORTIS
swiss watches

SWISS ARMY

EMPORIO ARMANI

HAMILTON
AMERICAN • SINCE 1892

Plaça de Cort, 14
Tel. 971 721 563 • 971 724 344
Fax 971 714 369

La Perla, venda i exposició de joies antigues

La façana de la joieria La Perla conserva l'aspecte d'un altre temps; sembla transportada allà avui, en el segle XXI, des de molts anys enrere. I el cas és que no s'ha mogut d'aquesta ubicació des de 1899, any de la seva inauguració. Una fotografia antiga, mostrada amb orgull per l'actual propietari, Nicolás Francisco Miró, dóna testimoni de la solera de la joieria.

El fundador del negoci familiar fou el rebesavi de Nicolás Francisco Miró, el qual va muntar la fàbrica de joies La Perla; després el besavi va obrir just a baix la botiga del mateix nom, on es venien les peces que es creaven i muntaven al pis de dalt. Es feia cordó d'or mallorquí, botons de pagesa, arracades, anells, collades, gafets, creus de Calatrava, etcètera.

El padrí de Nicolás Francisco Miró ja només va mantenir la botiga, la qual passà a mans del seu pare, que una vegada jubilat la va traspasar al seu fill. Avui La Perla és una de les poques joieries de Palma on no hi ha lloc per a les imitacions; encara s'hi poden trobar joies antigues autèntiques fetes a mà. «A més de joies típicament mallorquines, tenim joies isabelines, art déco i peces originaries de tot Europa», diu el propietari.

Joyería La Perla

Carrer de l'Església de Santa Eulàlia, 17
07001 · Palma
Tel.: 971 716 489

La carboneria de Sant Magí

«Això ja no és negoci. La gent no compra la llenya per encalantir-se, sinó per veure el foc encès, la imatge de la flama», explica Joan Font, que és el propietari de la carboneria de Sant Magí des de fa 13 anys, tot i que el negoci funciona, més o manco, des de fa 85 anys. Ell encara recorda com abans el material es venia a granel: el carbó, la carbonissa per fer braser, les clovelles d'ametlla, la teia per encendre el foc... Avui aquesta manera de vendre ha passat a la història, tot es troba empaquetat. El negoci se sosté dels mesos d'hivern, a l'estiu tanca.

«La majoria de cases tenen calefacció o radiadors elèctrics. Encara que tinguin estufa de llenya, d'aquestes de ferro, només l'encenen una estoneta per contemplar la imatge del foc», explica Joan Font.

Ara a la carboneria es pot trobar carbó per a estufes, llenya d'olivera i alzina, briquetes (fetes de les burballes de la fusta), ventadors i granes per al trespol dur, serradís, pastilles de barbacoa i calç de pedra viva (s'utilitza per tirar a l'aigua dels pous), i pinyols d'oliva i clovelles d'ametlla per fer braser.

Carbones y Leñas Juan Font Sastre

Carrer de Sant Magí, 35
07013 · Palma
Tel.: 971 450 266
Mòbil: 617 906 076

La universitat, a casa

A la UOC integrem la formació a la teva vida

Diplomatures

- Ciències Empresarials
- Turisme
- Graduat Multimèdia (títol propi)

Llicenciatures

- Administració i Direcció d'Empreses (2n. cicle)
- Estudis de Ciències Polítiques i de l'Administració (2n. cicle/Màster)
- Ciències del Treball (2n. cicle)
- Comunicació Audiovisual (2n. cicle)
- Documentació -Gestió de la Informació- (2n. cicle)
- Dret
- Estudis de l'Àsia Oriental (2n. cicle/Màster)
- Filologia Catalana (també accés directe al 2n. cicle)
- Humanitats (també accés directe al 2n. cicle)
- Investigació i Tècniques de Mercat -Màrqueting- (2n. cicle)
- Psicologia
- Psicopedagogia -nous itineraris en l'àmbit de la Pedagogia- (2n. cicle)

Enginyeries

- Enginyeria en Informàtica (2n. cicle)
- Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió
- Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes

Sol.licitud d'accés:
del 13 de març fins al 24 d'abril

Inici període lectiu: setembre de 2004

Doctorat

- Doctorat sobre la Societat del Coneixement

Altres estudis

- Curs d'accés a la UOC per a més grans de 25 anys
- Formació de postgrau

Informa-te'n als punts de suport de la UOC

a Ciutadella (c. Hospital de Sta. Magdalena, 1), Eivissa (av. Espanya, 49)
i Manacor (c. Muntaner, 12), al tel. **902 141 141** i al nostre web **www.uoc.edu**.

Universitat Oberta
de Catalunya

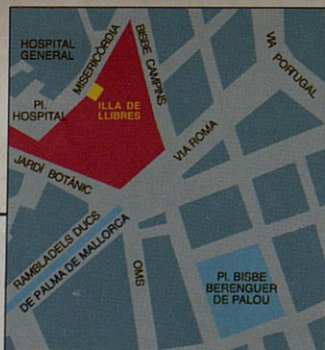
www.uoc.edu

Premi ICDE 2001 d'Excel·lència
a la millor universitat virtual
i a distància del món

illa de llibres

Centre d'Informació i Promoció de la Cultura Escrita de Mallorca

Illa de Llibres neix amb la voluntat de ser la casa gran de tothom que tengui relació amb la cultura escrita a Mallorca: lectors, escriptors, editors, llibreters, bibliotecaris...

Horari

De dilluns a divendres de 8.00 a 21.00 hores

Dissabte de 10.00 a 13.00 hores

Consell de
Mallorca

Departament de Cultura

illa de llibres

CENTRE D'INFORMACIÓ I PROMOCIÓ
DE LA CULTURA ESCRITA DE MALLORCA

la Misericòrdia
Centre Cultural

Plaça de l'Hospital, 4 – 07012 Palma. Telf. 971 229 092
culturaescrita@conselldemallorca.net